

Naročnina mesečna
12 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — ne-
deljska letnja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCLOVENE

Abbonamenti: Mese
12 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiale:
Novo mesto

Nov uspeh pri Ain El Gazali

Napad na Aelksandrijo — Enajst
sovražnih letal uničenih
Ena angleška križarka zadeta
Vojno poročilo št. 619

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil
objavlja:

V pokrajini okoli Ain el Gazale so
bili spopadi med prednjimi oddelki in so iz-
padli v našo korist. Skupine letal so bombar-
dirale velike kolone nasprotnih vozil; veliko
število jih je bilo uničenih. V celni vrsti zma-
govitih zračnih bitk je nemško letalstvo se-
strelilo 11 angleških letal, ne da bi samo ut-
pelo kako izgubo.

Nadaljujejo se akcije nemškega letalstva
na otoku Malta.

Italijanski bombniki so v noči na 9. fe-
bruarja uspešno obnovali napad na alek-
sandrijsko lukovno.

Nasprotna letala so bombardirala nekaj
krajev v G rčiji in povzročila nekaj škode
na zasebnih hišah; med grškim prebivalstvom
je bilo 11 mrtvih in 11 ranjenih.

Neka patrila naših torpednih letal je na
vzhodnem Sredozemlju zasledila nek
sovražni konvoj in je zadela veliko sovražno
križarko.

Rim, 10. febr. AS. »Popolo di Roma« piše, da
nemško-italijanske čete v Cirenaiki nadaljujejo
s svojim pritiskom na sovražnika, ki se postopoma
umika. Pri prvih porazih je sovražnik posku-
shal iskati primeren kraj, kjer bi se lahko
uprl, toda očitno ga doslej še ni mogel najti.
Osne čete in osno letalstvo ne pusti sovražniku
nobenega odmora, ga napada od vseh strani in
v naših rokah se nahaja mnogo ujetnikov in
vojnega gradiva. Anglija je očitno pred od-
ločitvijo: ali se še bolj umakniti, ali pa priteg-
niti tudi v Cirenaiko svoje vojaštvo s srednjega
vzhoda. V prvem primeru bo morala zapustiti
še važne postojanke, v drugem primeru pa ob-
čutno oslabilo svoje postojanke na bližnjem
vzhodu, kar bo seveda močno poslabšalo položaj
na tem prostoru.

Vojne izgube v januarju

Rim, 10. febr. AS. Vrhovno poveljstvo oboro-
ženih sil sporoča:

Izgube v mesecu januarju in tiste, ki niso
naštete v prejšnjih seznamih, a so zanje do 31.
januarja dospel predpisani podatki ali popisi,
znašajo:

Vojska in milica v Severni Afriki (brez po-
sadek v Bardiji in Sollumu, za katere podatkov
še ni): padlih 915, ranjenih 1760, pogrešanih ali
ujetih 9279.

Rusko bojišče (četrti seznam): padlih 181
črnih srja, ranjenih 674, pogrešanih 27.

Grško-albansko-jugoslovansko bojišče: padlih
ali umrlih zaradi ran 365, ranjenih 272.

Letalstvo: padlih 58, ranjenih 57, pogreša-
nih 25.

Hude sovjetske izgube na vzhodnem bojišču

Velik nemški plen — V zadnjih 14 dneh je padlo 18.000 sovjetskih
vojakov

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev Glavni Stan, 10. febr. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja vojno poročilo z dne 9. fe-
bruarja:

Na vzhodu nadaljuje sovražnik svoje napade
navzile hudim izgubam. V borbah na donski
fronti je sovražnik v 14 dneh na odseku ene sa-
me nemške divizije pustil 1000 ujetnikov in imel
več tisoč mrtvih, 17 tankov, 52 topov, 78 strojne
in številni letalci min so padli v nemške roke.

V severni Afriki so bile zavrnjene sovražni-
kove izvidniške akcije. Bojna letala in strmoglav-
ci so razpršili kolone sovražnih voz v vzhodni
Marmariki. V letalskih borbah na tem odseku so
nemška bojna letala brez lastnih izgub sestrelila
10 sovražnih bojnih letal.

Na obali zasadenih zahodnih ozemelj kakor
tudi na norveški obali so angleške letalske sile
včeraj izgubile pet letal.

Berlin, 10. febr. AS. Težki nemški topovi so
zadnje dni obstreljevali industrijske zgradbe v
Petrogradu. Zadetih je bilo mnogo ciljev.

Ponovni uspehi italijanskega letalstva v Rusiji

Rim, 10. febr. AS. Komaj je bilo objavljeno
poročilo o uspehu letalstva italijanskega ekipe-

Požar na »Normandie«

Buenos Aires, 10. febr. AS. Iz Newyorke poro-
čajo, da je izbruhnil močan požar na krovu bivše
največje francoske ladje »Normandie«, ki je bila
zasidrana na reki Hudson. V trenutku, ko je nastal
požar, je bilo na krovu 2500 delavcev, ki so jih ve-
činoma rešili. Mislijo, da je ostalo na kraju, kjer
je požar izbruhnil, 200 delavcev. Okrog 20 ožganih
delavcev so prepeljali v bolnišnico. Vsega je bilo
prepeljanih v bolnišnice 72 oseb, 93 drugih pa je
bilo lažje poškodovanih. Po izjavi nekega mizarja
je nastal požar zato, ker je padla kisikova bomba
na kup vnetljivega materiala.

Buenos Aires, 10. februarja. AS. Iz Newyor-
ka poročajo, da se je ladja »Normandie« ob na-
raščajoči plimi močno nagnila.

Obleganje Singapurja se nadaljuje

Napad na Singapur se je izvršil med peklenkim ognjem ob svitu reflektorjev in bliskanju granat — Japonci
so že zasedli letališče Tengah in obkolili Bukit Timah na Singapurju — Vedno nevzdržnejši položaj na še
nezasedeni Nizozemski Indiji

Tokio, 10. febr. AS. Druge podrobnosti o na-
padu na singapurski otok, pravijo, da je ja-
ponsko topništvo s severnega brega johorske
ozone začelo 3. februarja ojačevati svoj ogenj
in je brez prenehanja toliko obrambo na trd-
njavskem otoku. Obstreljevanje je doseglo vi-
šek predvčerajšnjim zjutraj, japonska letala
pa so sipala na trdnjavo tone in tone hudih
razstreliv navzile strahovitemu zapornemu
ognju angleškega protiletalskega topništva, ka-
teremu so se pridružili tudi veliki topovi s
trdnjave Cangi. Od 38 skladišč nalet pri Se-
lectarju se jih je vnelo 28. Angleške sile v
Singapurju znašajo 25.000 mož, ki pripadajo 18.
angleški in 9. avstralski diviziji ter 23 mešanih
bataljonov prostovoljcev.

Japonske čete so po izkrcanju hitro napre-
dovali in zadele na angleške postojanke ob
reki Kraniji. Drugi japonski oddelki so na-
padli Angleže, ki branijo jez in pristanišče Se-
lectar ob bregu reke. Japonskim četam se je po-
srečilo uničiti krajevne angleške postojanke,
japonska ojačenja naglo napredujejo na boji-
šče. Japonskim četam na Malaji in pri Singa-
purju poveljuje general Tomojuki in Jamašita,
načelnik japonskega glavnega stana na Kitaj-
skem.

Tokio, 10. febr. AS. Glavni cesarski stan
potrjuje, da so japonske čete po zlonu sovraž-
nikovega odpora popolnoma zasedle letališče
Tengah, eno štirih angleških letalskih opo-
rišč na Singapurju.

Johore Bahru, 10. febr. AS. Japonski oddelki,
ki so se izkrcali na Singapurskem otoku, so za-
sedli včeraj ob 13.30 letališče Tengah in so le še
15 km oddaljeni od mesta Singapur.

Tokio, 10. febr. AS. Izvedelo se je, da so
japonske čete, ki delujejo na Singapurskem oto-
ku, popolnoma obkolile Bukit Timah, naj-
večjo vas in cestno križišče na otoku.

Singapur, 10. febr. AS. Poročila iz Batavije pravi-
jo, da bo čimprej izseljeno civilno prebivalstvo
iz Batavije in Surabaje. Položaj, v katerem se
nahajajo še nezasedeni kraji Nizozemske Indije,
je vedno težji.

Tokio, 10. febr. AS. Iz Johore Bahruja so
prišla nadaljnja poročila o napadu na Singapur.
Sikanje granat in topovski grom sta prežejala
tišino tropske noči. Čete so se vkrcale v po-
sebne motorne ladjice. Vsi vojaki so imeli v
rokah puške z nasajenimi bajoneti. Medtem se
je oglasilo nasprotno topništvo in začel se je
dvoboj med angleško in japonsko artilerijo.
Močni reflektorji so se prizgali na hribu Tan-
jongburo ter sipali močno luč na ožino. Bilo je
svetlo kakor podnevi. Sovražno topništvo je
streljalo s podvojeno močjo, vmes pa se je sli-
šalo le brnenje motorjev, s katerimi so se pe-
ljali japonski vojaki na nasprotni breg. Japon-
sko topništvo je sipalo peklenški ogenj na An-
gleže in mnogo sovražnih topov je moralo uti-
niti. Izstrelki granat so razsvetlili temo mangro-
vijske džungle, kjer so se pojavili prvi japonski

dicijskega zbora, ki je v borbi uničilo 8 ruskih
letal brez lastne izgube, je včeraj prišla vest
o novi zmagi, ki so jo dosegli neustrašeni letal-
ski oddelki na ruskem bojišču.

5. febr. ob prvi zori so italijanska lovka
letala napadla neko sovjetsko letališče. Napad
je bil tako uren, da so bili Sovjeti docela pre-
senečeni in zdesetani, preden so se mogli zga-
niti. Dvoje letal se je dvignilo, da bi prestregli
italijanske formacije, a sta bili takoj postre-
ljeni. Nato so se italijanska letala spustila niže
in letališče obklopavala s strojnimi kljub
protiletalski obrambi. 3 letal je zgorelo in 6 drugih
je bilo uničenih. Skupno so Rusi torej izgubili
13 letal, medtem ko so se vsi italijanski lovci
vrnili nepoškodovani. Tako so Sovjeti v dveh
bojih, in sicer v 48 urah izgubili 21 letal, Itali-
jani pa prav nobenega.

Anglija ne veruje, da bi se Sovjeti spomlad lahko uprli nemškemu napadu

Berlin, 10. febr. AS. Nemški tisk, ki je poslednje
dni s posebnim zanimanjem omenjal čedalje bolj
previdno očno nasprotnikov glede vojaškega polo-
žaja na vzhodu, prisaja posebno važnost izjavam
bivšega poslanika sira Stafforda Crippsa, češ da je
treba Rusom poslati kar največ orožja. To pomeni,
da v Angliji z vedno bolj nezaupljivimi očmi gle-
dajo na boljševiški vojaški položaj in ne verujejo,
da bi sovjetska vojska mogla izdatno kljubovati
in se upirati nemškemu napadu v prihodnji po-
mladi, kaj šele da bi mogla Nemčijo uničiti.

Crippsove izjave po tem takem dokazujejo, da so
vsi Churchillovi in Rooseveltovi upi v Stalinovo
ofenzivo zdaj dokončno šli po vodi. Ta ofenziva se
je močno opirala na podmeno, da bodo pričakovani
uspehi v Severni Afriki hudo zaposlili Nemčijo in
Italijo v Sredozemlju. Junaška obramba nemškega
vojaka, piše »Nachtausgabe«, je prevrnila vse te
načrte in angleško propagando prisilila k priznanju,

vojaki in z ročnimi granatami navalili proti
sovražniku. Kmalu nato so posegla v boj tudi
japonska strmoglavna letala.

Tokio, 10. febr. AS. Mesto Singapur je vedno
bolj v objemu japonske vojske. Singapur je
bil nepogrešljiva postavka v sestavi angleškega
imperializma. Od tu so Angleži nadzorovali 300
milijonov funtov sterlingov, ki so jih imeli na-
ložene v Vzhodni Aziji. Singapur-ko pristanišče
je imelo redno zvezo z deestimi od 35 svetovnih
mest, ki imajo nad milijon prebivalcev. Sem so
se stekali vsi podmorski kablji, ki so vodili na
vzhod in z vzhoda preko Indijskega oceana,
Adena, na Port Louis, na Kokošne otoke, v Ba-
tavijo itd. Čeprav singapurski promet letno ni
znašal nad 40 milijonov ton, je vendar velik del
svetovnega prometa moral skozi to luko.

Tokio, 10. febr. AS. S prvim marcem bodo
na Japonskem stopili v veljavo posebni predpisi
finančnega ministra za zavarovanje proti škodi,
povzročeni po letalskih napadih. Zavarovanje se
nanaša na vsako škodo na hišah ali osebah, ki
jo povzroče bombardiranje, strojnično streljan-
je iz letal oziroma padalci.

Kako so japonske čete prišle na Singapur

Tokio, 10. febr. AS. Posebni dopisnik lista
»Yomiuri« je nekoliko podrobneje popisal prvo

japonsko izkrcanje na Singapurskem otoku. Po-
noči so v popolni temi japonski napadalni oddelki
na številnih ladjah in kar najbolj tiho prešli na
drugo stran ozone med državo Johore in Singa-
purjem, nakar se je začel strahovit ogenj japo-
nskega topništva. Kakšno uro potem, ko so Ja-
ponci že prehajali preko ozone, so se zasvetili
angleški reflektorji in kmalu nato je začelo stre-
ljati angleško topništvo, japonska letala pa so
bombardirala njegove postojanke. Napadalni od-
delki so se počasi in previdno bližali nasprotni
obali in so navzile žilavemu odporu kmalu sto-
pili na suho.

Tokio, 10. febr. AS. Iz Birmanije se je izve-
dalo, da so japonska letala izrabila svetlo noč in
so skozi vso noč do jutranje zore bombardirala
Rangoon. Napadala so letališče, druge vojaške ci-
lje in okoliške postojanke. Japonsko letalstvo je
tudi izvedlo več poletov na otok Sumatra. Med
tem poletom je bilo zbitih v zraku ali uničenih
na zemlji na letališčih Palembangu in Pakarba-
roeu okoli 50 sovražnih letal.

Prvi napad na Batavijo

Saigon, 10. febr. AS. Iz Batavije poročajo, da
so izvedla japonska letala svoj prvi napad na Ba-
tavijo. V poročilu je tudi omenjeno, da japonske
čete, ki so zasedle Balikpapan, sedaj napredu-
jejo proti jugu.

Operacije v Singapurju vodi general Amašita

Lani je bil general Amašita v Rimu in se je čudil mogočnemu napredku
Italije pod Mussolinijevim vodstvom

Rim, 10. febr. AS. V Rimu so z zadoščenjem
zvedeli, da je vrhovni poveljnik japonske armade,
ki je zasedla ves Malajski polotok in se sedaj bori
v Singapurju, general Amašita Tomojuki, katerega
ee še spominjajo od pomadi prejšnjega leta, ko je
bil v Rimu na čelu važnega vojaškega odposlan-
stva. General Amašita je star 57 let in je zelo spo-
soben oficir cesarskega generalnega štaba. Pove-
ljeval je že veliki japonski armadi, ki se je borila

proti Kitajcem in preden je bil imenovan za vr-
hovnega poveljnika japonskih čet na Malajskem,
je bil glavni inšpektor letalstva. V tem svojstvu je
tudi leta 1941 obiskal Italijo in je pred odhodom
izjavil zastopnikom tiska, da se čudi velikemu na-
predku mogočnega Italije pod Mussolinijevim vo-
dstvom ter izrazil svoje upanje v nov rimski impe-
rij, ker je Mussolinijev duh prodril na vsa področ-
ja narodnega življenja.

Arhitekt Speer — naslednik dr. Todta

Berlin, 10. febr. AS. Hitler je ministrstvo za
orožje in strelivo, posle vrhovnega nadzornika za
nemške ceste in vrhovnega nadzornika za vodo
in energijo, katere je opravljal pokojni general
dr. Todt, zaupal prof. inž. arh. Albertu Speeru,
zdaj glavnemu nadzorniku stavbnih del v Berli-
nu. Speer bo ohranil tudi dosedanje mesto.

Naslednik dr. Todta, prof. Speer, je eden
najbolj znanih arhitektov v novi Nemčiji. Posebe
poudarjajo njegovo stavbeniško delo pri zamisli
in izdavi veličastne palače za vsakoletna zbor-
ovanja hitlerjevske stranke v Nürnbergu.

Speer je vodil leta 1932 prezidavo hiše Adolfa
Hitlerja v Berlinu. Od leta 1933 do leta 1937 je
vodil zidavo vseh delov poslopja, kamor se je
naselilo ministrstvo za propagando. Pod njegovim
vodstvom so naredili najprej začasne, potem pa
veličastne stavbe na ozemlju, določenem spominu
padlih strankarjev v Nürnbergu. Speer je delal

tudi številne loke v posloju nove državne pisar-
ne v Berlinu. Leta 1937 ga je Hitler imenoval za
vrhovnega nadzornika vseh stavbnih del v Ber-
linu in mu s tem zaupal nalogo za prezidavo,
olepšavo in novo ureditev nemške prestolnice.
Po izbruhu vojne je maršal Goering Speeru dal
nalogo, da postavi več poslopij za vojno letalsko
industrijo. To nalogo je Speer izpolnil zelo naglo.

Mussolinijevo sožalje ob smrti dr. Todta

Berlin, 10. febr. AS. Italijanski poslanik Ekse,
Gino Alfieri je včeraj zjutraj obiskal vojno mini-
strstvo, kjer je v Mussolinijevem imenu izrekel
sožalje zaradi smrti generala Todta.

Baldur von Schirach v Rimu

Rim, 10. febr. AS. Včeraj je prisel v Rim
Baldur von Schirach, voditelj Hitlerjeve mladi-
ne, ki bo prebil nekaj dni v prestolnici. Gost
stanuje v vili »Madama«.

»Turčija omejuje izvoz

Ankara, 10. febr. AS. Trgovinski minister je
izdal odlok, da bo dovoljen izvoz nekaterih vrst
blaga, kakor ribje olje, bombaž, suho sadje itd.
le v primeru, če bo na razpolago dovolj rezerv-
nih zalog za domačo uporabo. Cene za izvozno
blago bo določil glavni tajnik izvozniške družbe.

Odločen nastop Nahas paše

Ankara, 7. febr. AS. Iz Kaira poročajo, da je
Nahas paša, ko je sprejel mandat za sestavo nove
vlade, poslal angleškemu veleposlaniku Milesu
Lampsonu pismo, v katerem pravi: »Pogoji, pod
katerimi sem pripravljen sestaviti novo vlado,
so takšni, da niti angl.-egiptovska pogodba, niti
egiptovska neodvisnost in suverenost ne dopu-
ščata, da bi se Anglija vmešavala v notranja
egiptovska vprašanja.«

Otročja angleška propaganda

Tanger, 10. febr. AS. Zaradi bomb, ki so ekspo-
dirale v Tangerju, tukaj pripominjajo, da je z ozi-
rom na jasna dejstva zelo smešna trditve Reutersa,
češ da so organizirali atentat nemški agentje, ki
so takšni, za kar so potrebne ladje. V sedanjih časih pa
morajo naše ladje opravljati zelo važne naloge, za
kar so potrebne omejitve pri uvozu blaga.

Racioniranje mila na Angleškem

Rim, 10. febr. AS. Ravnatelj v angleškem pre-
skrbovalnem ministrstvu, Howard Marshall, je iz-
javil, da je vlada racionirala milo. V opravičilu je
dejal, da morajo maščobe vedno bolj uvažati iz tu-
jine, za kar so potrebne ladje. V sedanjih časih pa
morajo naše ladje opravljati zelo važne naloge, za
kar so potrebne omejitve pri uvozu blaga.

Čangkajskovi vojaki ne morejo v Birmanijo

Tokio, 10. febr. AS. V začetku vojne je imela
čungkiška vlada v jugovzhodni Kitajski deset
suhozemskih divizij, sestojčih iz 300.000 mož.
Poleg tega se nahaja osem divizij v provinci Ju-
nan, dve pa v srednji Kitajski. Japonci so s svo-
jimi hitrimi uspehi preprečili, da bi se lahko ti
oddelki zvezali z angleškimi na Malajskem polo-
toku in v Birmaniji. Sedaj so čangkajskovi od-
delki prisiljeni ostati na mejah province Juman.

Madžarski parlament je sprejel 26 novih poslancev

Zahvala Mussoliniju in Hitlerju za rešitev Madžarske

Budimpešta, 10. febr. AS. Včeraj je prispelo v madžarsko zbornico devet novih poslancev iz južnih madžarskih pokrajin, ki so postale pred nedavnim del madžarske države. Madžarski poslanci so toplo pozdravili 26 novih zastopnikov iz vrste vladne stranke. Najstarejši izmed nove skupine je izrekel zadovoljstvo svojih tovarišev, da so postali člani madžarske zbornice in dodal, kako važno je v sedanjem zgodovinskem trenutku, da je vse ljudstvo strnjeno in da vidi zanesljivo poročilo za boljše

bodočnost Madžarske v tesnem prijateljstvu držav Osi. »Globoko moramo biti hvaležni Hitlerju in Duceju, da se vojna ne bje na mejah Madžarske, temveč 1000 km od njih. Bleščeče zmage, ki jih je doseglo orožje Osi proti boljševizmu, so rešile Madžarsko pred neposredno nevarnostjo na meji. Madžarsko ljudstvo se pripravlja, da bo z novimi silami sodelovalo pri odločilnem razdobju vojne, ki bo privedla do končnega in popolnega uničenja boljševizma.«

Z vsega sveta

Anglija

Porabo mila

so v Angliji morali zelo omejiti. Angleško ministrstvo za preskrbo je razglasilo, da mora biti prodaja mila skrbno zaradi preobremenjenosti angleškega brodogoja.

Spanija

Spaniki boljseviki

so med državljansko vojno potopili v pristanišču Barcelona trgovski parnik »Tonno«. Ta parnik so sedaj dvignili z dna morja in ga prepeljali na popravilo v ladjedelnice v Cartageno.

Francija

Razprava proti krivcem

francoske nesreče se bo v Rimu začela pred posebnim sodiščem dne 19. februarja. Bivšega predsednika francoske vlade Daladiera bo branil odvetnik Ribet in še šest odvetnikov in njegova žena. Leona Bluma bosta branila dva odvetnika, generala Gamelina pa bo branil predsednik odvetniške zbornice v Toulouseu.

Avstralija

Iz severnih pokraji.

Avstralije bodo odselili vse ljudi, stare nad 60 let, in otroke pod 16 let. Zgradili bodo posebna skladišča konzervirane hrane, mleka, žita, koruze, rib in zelenjave v razdalji po sto do petsto milj od obale.

Veliki mraz na Danskem

Kopenhagen, 10. febr. AS. Na Danskem vlada velik mraz, ki se giblje stalno med 12 in 32 stop. pod ničlo. Ker so pristanišča zamrznjena, ribiči ne morejo na morje, tako da je popolnoma nemogoče ribolov. Nekateri otoki so brez hrane in so v zvezi s celino le po letalih.

Hrvatska država

zasega premoženje Judov in nevarnih elementov

Zagreb, 10. febr. AS. Z zakonskim dekretom je državni sklad pooblaščen prodati vse imetje in vsa podjetja Judov, ki so postala državna last. Ta zakon se nanaša tudi na ljudi, ki so zbežali iz države, oziroma ki motijo javni red in mir.

Prijava lesnih kupoprodajnih pogodb, sklenjenih z nemškimi izseljenci

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 201, glede na svojo naredbo z dne 8. novembra 1941-XX št. 143 in

smatrajoč za potrebno, izdati predpise o ureditvi gospodarskih odnosov, izvirajočih iz dobavnih in trgovinskih lesnih pogodb, sklenjenih z nemškimi državljani ali drugimi Nemci, ki so vložili prošnjo za preselitev v Nemčijo, odreja:

Člen 1. V 10 dneh od uveljavitve te naredbe morajo podjetja ali zasebniki, ki so sklenili pogodbe kakršnega koli značaja ali vrste, ki naj se šele izpolnijo ali se že izpolnjujejo in katerim je predmet kupoprodaja ali prodaja lesa na panju, posekanega ali obdelanega iz gozdov, lastnih nemških državljanov ali drugim Nemcem, ki so vložili prošnjo za preselitev iz Ljubljanske pokrajine v Nemčijo, prijaviti te pogodbe Zbornici za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Prijava se mora napraviti v dvojniki po obrazcu, ki se dobij pri omenjeni Zbornici za trgovino in industrijo.

Člen 2. Prav tako se morajo pred pričetkom

izvajanja, in vsekakor v roku 10 dni od sklenitve, prijaviti tiste pogodbe iz prednjega člena, ki se sklenejo pozneje.

Člen 3. V primerih iz prednjih členov ima opustitev prijave v tankaj določenih rokih glede prevzemnika za posledico izgubo pravice do prodaje lesa, pač pa sme zahtevati od odstopnika povračilo tega, kar je za blago morebiti že plačal.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 4. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

Iz Hrvatske

Hrvatska gospodarska delegacija se vrnila iz Rima. V Zagreb so se vrnili člani hrvatske gospodarske delegacije, ki so v Rimu s člani italijanskega gospodarskega zastopstva razpravljali o vseh gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo obeh sosednih, prijateljskih in zaveznih držav in ki bodo še bolj poglobile dosedanje gospodarske stike med Italijo in Hrvatsko. Kakor znano je hrvatsko delegacijo vodil sam finančni minister dr. Košak. V njej so pa bili tudi člani: minister za gozdove in rudnike inž. Ivica Frković ter državna tajnika dr. Lamer in inž. Bulić in zastopniki ostalih gospodarskih resorov.

Urad za podržavljeno premoženje. Kakor smo že poročali so v Zagrebu ukinili dosedanj ravnateljstvo za obnovu in prehrano ter so njune posle prenesli deloma na ministrstvo za obrt, veleobrtni in trgovino ter na finančno ministrstvo. V finančnem ministrstvu bo sedaj vodil vse te posle poseben urad za podržavljeno premoženje.

Sprememba v vodstvu Hrvatske državne banke. Finančni minister dr. Košak je podpisal odlok, s katerim je razrešil dosedanjega poverjenika v Hrvatski državni banki Ivana Pupiča. Na njegovo mesto je postavljen dr. Aleksander Hondl, za njegovega namestnika pa dr. Aleksander Tinto.

Elektrifikacijska dela na Hrvatskem. Hrvatsko časopisje objavlja podatke o nadaljevanju elektrifikacijskih del v karlovcem okraju. Elektrifikacijo izvršujejo mestna elektrarna v Karlovcu, Združene električne centrale in Drž. električno podjetje. Mestna elektrarna v Karlovcu ima samo to nalogo, da proizvaja električni tok v svoji elektrarni na reki Kolpi v Ozlju. Lansko leto je ta elektrarna dobavila interesentom nad 18 milijonov kilovatih ur električnega toka. Združenim električnim centralam ga je oddala šest milijonov. Državnemu električnemu podjetju pa skoraj stotisoč kilovatih ur. Ostanek je porabila za lastne potrebe. Mestna elektrarna v Karlovcu dobavlja električni tok razen mestu še naslednjim krajem: Ozlju, Zalku, Namanju, Bubnjarcem, Metliki, Gradcu, Črnomlju, Jaškovu, Pokuplju, Levsušju, Erjavcu, Mahičnem, Mokušlju in Rečici. Združene centrale preskrbujejo z elektriko vse kraje na področju Jastrebarskega in Zdenčine. Državno električno podjetje pa Dugo Reso, Petrakovo, Gršćake, Vukovo gorico, Vrhovec, Krašice, Strmac, Pribič, Seketino brdo in Novi grad.

Premestitev sedeža ustaškega štaba velike župe Pliva in Rama. Poglavitnik je izdal odredbo, s katero so premestili sedež ustaškega štaba za veliko župo Pliva in Rama iz Jajca v Bugojno.

Ukinitev naglega sodišča v Brčkem. Z naredbo pravosodnega ministrstva je ukinjeno potovalno naglo sodišče v Brčkem. Vsi posli tega sodišča preidejo na naglo sodišče v Banji Luki.

Sestanki hrvatskega delavstva v Nemčiji. Hrvatsko časopisje poroča, da hrvatski poslanik v Berlinu dr. Budak obiskuje hrvatske delavske kolonije. Dosedaj je bil že v Hamburgu, prihodnje dni bo prišel tudi v Monakovo. Povsod ima z delavci sestanke in razgovore.

Povišanje glavnice I. G. Farbenindustrije. I. G. za industrijo barv namerava zvišati glavnico na 848 milij. mark z izdajo novih rednih delnic. Protivrednost novih delnic bo porabljena za izvršitev udeležbe pri francoski družbi Francolor, delno pa tudi za druga financiranja.

Iz spodnjaštarskega trgovinskega registra. V Mariboru je bila registrirana delniška družba Litijakoprebojske tekstilne tvornice z glavnico 20 milij. din. Član uprave je Emerik Kieslinger, ravnatelj družbe iz St. Pavla pri Preboldu, prokurist v Litiji je Jožef Donth, v St. Pavlu pri Preboldu pa Fric Temmler. — Nadalje je bila vpisana z glavnico 5 milij. mark Preskrba južne Stajerske z energijo, d. d. v Mariboru ob Dravi. Člani uprave so inž. Armin Dadiu, dr. inž. Herman Greng, Verner Axt, dr. Volfgang Bauereiss, dr. Herbert Jenti, Fric Knaus, dr. Henrik Pagl, dr. Alfred Persche, dr. Fric Rumpf in inž. Robert Steiner.

Znižanje prevoznih za življenjske potrebe. Na zadnji seji odbora za preskrbo z življenjskimi potrebščinami v Rimu je bilo sklenjeno odobriti za razna živila 10 do 25% znižanja prevoznih tarif na železnicah.

70 milij. lir za bonifikacijska dela v Dalmaciji. Iz poročila »Eco di Roma« posnemamo, da je za javne melioracije v Dalmaciji določenih 70 milij. lir, kar bo izdanih v teku nekaj finančnih let.

Iz Srbije

Šola za zvanikiške finančne kontrole. Srbski finančni minister je podpisal odlok, s katerim je v Belgradu odprl šolo za zvanikiške finančne kontrole.

Nove cene za hrano po gostilnah. Srbski komisar za cene in mezde je izdal novo naredbo o cenah za hrano po gostilnah in restavracijah. Po tej naredbi smejo gostilničarji pri določevanju pripravljene hrane računati največ 100 odstotkov kot svoj brutto zaslužek od cene, ki so jo morali plačati za kupljeno živila.

Promet med Belgradom in Pančevom. Zaradi hude zime je pri Belgradu zamrznila tudi Donava ter ljudje hodijo peš iz Belgrada v Pančevo in obratno.

Organizacija nacionalne službe v Srbiji. Za šefa srbske nacionalne službe za obnovu Srbije je postavljen dr. Djura Kotur, pomočnik ministra za socialno politiko in ljusko zdravje, za njegovega pomočnika profesor Milorad Marčetić, za šefa organizacijskega oddelka pa Aleksij Nedeljković.

Policijska stopa na prste verižnikom. Belgrajska policija je oni dan zalotila več kmetov, ki so v mesto vtihotali okoli 700 kg mesa in 60 kg masti ter ga prodajali pod roko po zelo visokih cenah. Meso in mast je oblast zapolnila, kmete pa zaprla. Policija je v Belgradu zaprla tudi več mesarjev, ki so za svoje »zaupne« stranke prodajali meso tudi na svojih domovih po ceni 60 dinarjev za kg govedine.

Pri specialistu za bolezni grla

»Silno zanimivo, gospod profesor! Moja žena nosi prav tak klobuk.«

Promocije na zagrebškem vseučilišču. Na hrvatskem vseučilišču v Zagrebu sta promovirali za doktorici vsega zdravilstva Jelka Vesjenjak in Zdenka Kranjc.

Gospodarstvo

Iz trgovinskega registra. Pri Slogradu, slovenski gradbeni in industrijski d. d., je bil zaradi smrti izbrisan član uprave dr. Grablovič Josip. Pri tvrdki A. Pauser, trgovina z mešanim blagom je izbrisan dosedanj imetnik, vpisana pa nova imetnica Prijatelj Anica, roj. Pauser. Pri tvrdki Jos. Kunstelj, trgovina z lesom in lesna industrija, Vrhnika, je bil izbrisan dosedanj lastnik Josip Kunstelj, vpisan pa novi, Kunstelj Vinko, izbrisan je bila v zvezi s tem njegova prokura. Za oskrbnico odsotnemu Vinku Kunstlju je bila postavljena njegova žena Kunstelj Joža. Izbrisan je bila iz trgovinskega registra Merkantilna banka po končani likvidaciji.

Iz zadružnega registra. Vpisana je bila vodovodna zadruga »Studenčevka« v Sušjih, reg. zadr. z om. jamstvom. Člani uprave: Jože Kovina, Alojz Prijatelj, Anton Gorše, Alojz Čampa, Franc Levstek, Franc Silc, Rudolf Andolšek, Jože Tanko in Leopold Puželj. — Pri Živno-rejski selekcijski zadrugi z om. jamstvom v Skočjanu so bili izbrisani člani uprave: Franc Kovačič, Anton Strojina in Anton Činkole, vpisani pa Ivan Selak, Fric Marjetič in Anton Komljanec.

Danska zunanja trgovina. V letu 1941 je znašala vrednost uvoza na Dansko 1300 (1940 — 1390, 1939 — 1750) milij. kron, vrednost izvoza pa 1250 (1517 oz. 1578) milij. kron.

Obtok bankovcev na Danskem in kliringl. Od začetka do konca lanskega leta se je obtok bankovcev na Danskem povečal od 798 na 842 milij. kron. V zvezi s tem poročila danska narodna banka, da se je danski kliringlški aktivum zmanjšal od 849 na 807,8 milij. danskih kron.

Posebne izkaznice za prodajo oblačilnih predmetov itd. Visoki komisariat je izdal naslednji razpis: Dodatno k razpisu št. VIII. 5490/1 z dne 3. januarja letos sporoča, da morejo osebe izkaznice, določene v naredbi Visokega komisariata z dne 9. novembra lani, ki še niso izdane, nadomeščati dijaške izkaznice, opremljene s fotografijo in overjene od šolskega vodstva, ter prometne knjižice kolesarjev.

Iz hrvatskega gospodarstva

Hrvatski gospodarski minister dr. Toth je v ponedeljek odputoval v Berlin. V Berlinu bo ostal tri dni.

Medmurska petrolejska družba, pri kateri je udeležen tudi italijanski kapital, sklicuje za 16. februar glavno skupščino svojih delničarjev. Glavnica znaša zdaj 6,25 milij. kun, pred nedavnim je bila zmanjšana na ta znesek od 12,5 milij. kun. Izguba za 1940-41 znaša 6,22 milijonov kun.

Zagrebška tvornica Spirita, praj Makso Majer, bo spremenila svoje ime. Čisti dobilek za 1940 znaša 837.645 kun, dočim je za 1939 znašal 26.992 kun.

Tvornica gumija v Stenjevcu (Ris) bo začela izdelovati kozmetične proizvode namesto gumijastih izdelkov in sicer predvsem iz soli, ki jo proizvajajo na Hrvatskem.

Hrvatska v mednarodnem železniškem prometu. Ta teden so se začela pogajanja za ureditev železniško-prometnih vprašanj med Hrvatsko in Madžarsko v Budimpešti, v terek pa se začno pogajanja v Rimu.

Prijava vsot, izplačanih članom uprave in nadzorstva. Narodne novine z dne 4. februarja prinašajo odredbo, po kateri se morajo prijaviti vsi plačani ter odobreni zneski članom ravnateljstva in nadzorstva svetov delniških družb za njihovo delo v letih 1940 in 1941. Te podatke je dostaviti v roku 8 dni. Izplačani znesek je treba za vsakega člana označiti posebej.

h Valute in devize za potnike iz Hrvatskega v Nemčijo. Hrvatska državna banka je izdala okrožnico, po kateri smejo potniki, ki potujejo iz Hrvatske v Nemčijo, si nabaviti do 500 mark mesečno na osebo. V primeru potrebe se lahko dvigne tudi večja vsota, za kar mora biti izdano tudi posebno dovoljenje nemških deviznih oblastev. Nadalje so bila izdana še podrobna navodila za izvajanje predpisov.

Hrvatski Putnik. V Zagrebu je objavljena naredba, s katero se ustanavlja družba »Hrvatski putk«. To je državna družba z glavnico 2 milij. kun, kar plača trgovinsko ministrstvo v dveh obrokih. Bo pa družba poslovala na trgovski podlagi. Nadalje prevzame družba vsa aktivna prejšnjega Putnika na hrvatskem ozemlju.

Zmanjšanje potrošnje kruha na Hrvatskem. Hrvatski trgovinski minister je odredil, da se gostom v vseh javnih lokalih ne sme dati več kot štirikrat na dan po 50 gr kruha. Tudi močnate jedi, ki imajo več kot 50% moke ali več kot 20% sladkorja, se bodo dajale samo en dan v tednu.

Zveze med Anglijo in Rusijo v Aziji

Spletke za Dardanele, Perzijo, Indijo in Kitajsko

Iz revije »Popolj« prinašamo v prevodu članek, ki ga je napisal Avgusto Torre.

Ogromna veriga gorovja in planot, ki se od Egejskega morja čez vso Azijo razteza do obal Tihega morja, je vedno bila velikan-ska naravna meja, ki je delila severne od južnih pokrajin. Plemen in narodi so se v teku zgodovine premikali in selili v smeri od vzhoda proti zahodu, zelo redko pa v smeri s severa na jug. Visoke planote in verige gorovja so dolgo časa jasno ločila ozemlja, ki so jih imeli Rusi, od angleškega ozemlja v Aziji. Vendar pa ta meja ni bila popolnoma neprehodna.

Dokler je Rusija v Aziji iskala samo kožuhovino ali pa kraj, kamor bi lahko odvažala svoje politične obsojence, ni grozila angleški Indiji nobena nevarnost s te strani. To pa se je takoj spremenilo tedaj, ko je moskovska vlada začela kolonizirati Azijo. To se je zgodilo tedaj, ko je Rusija v letu 1861. odpravila tlačan-stvo in ko se je kmečki zivel začel seliti proti Sibiriji, ker je iskal rodovitna tla. Najbolj važni predeli take zemlje pa so bili v južni Sibiriji in v srednji Aziji. Tako se je začela ruska imperialistična politika z dvojnimi cilji: pridobivanje plodne zemlje in zasedba pokrajin, kjer so še živeli pastirski narodi, ki so s svojim načinom življenja bili nevarni mirnemu kmečestvu prebivalstvu. Rusko kmečko ljudstvo je zasedlo zemljo Kirgizov, toda obramba se ni ustavila na tej črti, ampak se je morala razširiti tudi na puščave, koder so se še valile tope roparskih plemen, ki so lovila sužnje. Pri tem prodiranju so Rusi v letu 1864. prodrli do meja freganskega kana, v letu 1866. pa so v Taškentu prišli v stik s prometnimi žilami čez Sibirijo in prodrli v tajinstveni Samarkand; naslednje leto so Rusi ustallili svoje pokroviteljstvo nad Buharo in so uradno ustanovili pokrajino ruskega Turkeстана. Pri tem napredovanju so se Rusi vedno bolj bližali Indiji, postajali so nevarni najvažnejši angleški koloniji. Moskovski kolonialni imperij se je raztezal nad ogromnimi področji, to ozemlje pa je bilo v neposrednem stiku z ostalo Evropo. To se pravi, da ga morja niso delila. Zaradi tega je tudi bilo to ozemlje varno pred zunanjimi napadi.

Anglija se je morala pred razmahom ruskega imperializma

zavarovati na mejah Indije. Morala je ali zavrniti Ruse proti severu, ali pa sama zasesti pokrajine severno in zahodno od Indije in Birmanske zasede je morala pokrajine ob Tibetu in Malajski polotok. Vedno bolj je morala tudi povezovali med seboj bližnja in daljna posestva, medtem pa se je ponekod v angleških posestih že širilo gibanje za večjo svobodo. Bolj ko kdaj poprej si je morala Anglija zavarovati zveze med Evropo in posestvi v Aziji. Angliji nadoblast nad morji ni mogla več zadostovati, pač pa je bilo potrebno, da se prepreči, da bi kdo od nasprotnikov postal gospodar pokrajin, ki se dotikajo angleških posesti.

Toda od Sredozemskega morja do Indijskega oceana je Rusija mogla ogroziti angleške prometne zveze in spravljati angleški imperij v nevarnost na različne načine: z brodogojem, ki bi skozi Dardanele vdrlo v Sredozemsko morje in oviralo prehod skozi Sueški kanal; skozi Armenijo in Malo Azijo bi ruska vojska mogla prodreti do Aleksandrete; z vdorom v Perzijo in z zasedbo Perzijskega zaliva; s pohodom skozi Srednjo Azijo proti Indiji. Povsod to bi lahko Rusija prodrla v angleško območje. Pozneje pa je postajal nevaren še prodor skozi Kitajsko.

Vse to je povzročalo spore, nasprotja, tekmovanja in grožnje za vojnami med Anglijo in Rusijo. Boj med obema velesilama pa je bil značilen posebno zaradi tega, ker je Rusija s svojo ogromno obseznostjo zamogla napasti Indijo od večih strani, bila pa je ne-sposobna spodnesti Anglijo v njeni najobčutljivejši točki, to je v njeni moči na morju. Anglija pa zopet ni mogla učinkovito napasti carjevega imperija. Slavni izrek o vojni med »slonom in kitom« je popolnoma jasno izražal misel, da obe velesili ne moreta najti bojišča, na katerem bi se lahko spopadli. Zato je Anglija izvajala politiko, s katero je ovirala, da bi se Rusija polastila naslednjih glavnih točk: Dardanele, Male Azije, Perzije, pokrajin v severozahodni Indiji in severne Kitajske.

Bilo je mnogo prilik za spopad, vendar pa je le redko prišlo do odkritega boja med Londonom in Moskvo. Vendar pa je ena stran bila vedno pripravljena za napad, druga pa za obrambo, in sicer v treh glavnih odsekih, in sicer na zahodu, v sredini in na vzhodu. Če opustimo srednji odsek, vidimo, da prvi odsek ob-sega ves turški imperij, predvsem pa Dardanele in Armenijo. Ruski pritisk se je čutil zlasti v smeri proti Carigradu, kjer je Rusija skušala predvsem slabiti turški odpor. Skozi ta območja bi ruske vojske lahko prodirale ali proti zalivu pri Aleksandrete (severno od Sirije), ali pa proti Mezopotamiji. Proti ruski politiki

se je Anglija naslanjala na politiko, ki je imela za načelo, da je turški imperij nedotakljiv. Tako je mislila, da bo Turcija uspešno branila Dardanele in tiste azijske pokrajine, skozi katere bi hoteli prodirati Rusi. Prodor v Indijo je bil lažji skozi te turške pokra-jine. Ko je v letih 1877—1877 izbruhnila kriza na Balkanu, je bila angleška vlada največji nasprotnik Rusije. Mirovna pogodba, ki je bila tedaj podpisana v San Stefanu, je določala med drugim, da mora Rusija od Turčije dobiti mesta Ardahan, Kars, Batum, Baza-zid, vse v Armeniji. Angleška vlada se je proti tem ruskim zahtevam zavarovala na ta način, da je zasedla otok Ciper in je ruske zahteve zmanjšala v toliko, da so Rusi dobili samo Kars in Batum.

Toda Anglija se ni držala stalno istih načel. Včasih je london-ska vlada opustila načelo o nedotakljivosti turškega cesarstva in je stopila na stran tistih, ki so zagovarjali načela, da naj se Turčija razdeli. Anglija se je za to naziranje odločala zlasti tedaj, ko je doživljala ponovne poraze v srednjem delu Azije. Londonska vlada je imela priliko spremeniti svoje stališče, ko so Rusi prodirali na Daljni vzhod in spravljali v nevarnost Kitajsko. Po po-zarzu na berlinskem kongresu (1878) in po porazu na Balkanu (bolgarska kriza v letih 1885—1886) se je Rusija bolj odločno obrnila v Azijo. Ko je leta 1891. izšel carjev ukaz, ki je odredil, da naj Rusija zgradi železnico skozi Sibirijo, se je ruska politika začela zanimati zlasti za Daljni vzhod: za Mandžurijo, Korejo in severno Kitajsko. Francija, Rusija in Nemčija so v letu 1895. nastopile proti pogodbam v Simonosekiju in se je Japonska morala odpovedati vsem sadovom svojih zmag na Kitajskem. Odnehati je morala od zahtev na polotok Liaotung. Ta ruski korak je tedaj jasno pomenil, kolikšno je rusko zanimanje za te pokrajine. Rusija je predvsem hotela zasesti Mandžurijo in morebiti tudi še Korejo.

Anglija pa je bila s svojimi koristimi globoko zasidrana na Kitajskem. Pri tem ni šlo za ozemlja, pač pa za trgovske zveze, kajti angleška trgovina si je zagotovila tako rekoč monopol nad kitajskim izvozom in uvozom. Anglija je odločno in za vsako ceno hotela ohraniti svoje velike prednosti in je tedaj prav tako na Kitajskem, kakor prej v Turčiji, branila načela o nedotakljivosti kitajskega ozemlja, da bi tako preprečila, da bi si druge države prisvojile območja za svojo trgovino.

Po letu 1895. se je v Aziji začela velika tekma med Anglijo in Rusijo in ta tekma ni vplivala samo na kolonialno, ampak tudi na evropsko politiko. (Dalje.)

Plin se je v gospodinjstvu lepo uveljavil

Mestna plinarna je lani nemoteno obratovala

Ljubljanska plinarna je v lanskem letu ves čas v redu obratovala in tako v marsičem pripomogla, da je slo redno delo in obratovanje po obrtnih in industrijskih delavcih nemoteno naprej. Za plinarno so namreč že predlanskim nastopile hude motnje, ki jih sicer javnost ni opazila, ker se niso pokazale v nedostatkih pri oddajanju plina.

Premog na dolgih potovanjih

Evropska vojna je namreč že leta 1940. preprečila, da bi mogla plinarna dobivati premog po najcenejši poti iz rudnikov v inozemstvu. Za destilacijo plina se uporabljala črna premog. V mirnih časih je premog prihajal iz Gornje Šlezije, odkoder so ga vozili čez morje okrog vse Evrope v Jadransko morje. Kljub dolgi poti po morju je bila tovarnina premoga še vedno za celih 80% cenejša, kakor kasneje, ko je ostala le še pot po železnici. Predlanskim je seveda plinarna dobivala vse leto premog le po železnici, v lanskem letu pa v aprilu zaradi prekinitve najkrajših prometnih zvez plinarni ni ostalo drugega kakor, da se je zadovoljila s premogom, ki je prišel res po pravi ribniški bližnjici. Tako je dobivala plinarna spomladi poldrugi mesec premog iz gornje Šlezije čez Trbiž na Trst, odtod na Reko, Ogulin in Karlovec v Ljubljano. V tem času je znesla tovarnina za premog, ki je res potoval kakor pravi svetki popotnik, trikrat toliko kakor je bil premog vreden. Po zaslugi italijanskih oblasti je bilo seveda kmalu mogoče dobivati premog iz Trsta do Logatca, odkoder so ga s tovornimi avtomobili vozili naprej v Ljubljano. Kmalu nato pa je bil železniški promet urejen, in sedaj prihaja premog zopet po najkrajši poti čez Maribor in Laze v Ljubljano.

Za javno razsvetljavo in industrijo manj, za gospodinjstvo več plina

Ljubljanska plinarna prejema sedaj v redu premog, ki ga ji dodeljuje Ministrstvo za železnice iz Rima. Zato tudi lahko normalno obratuje in bi lahko izdelovala prav takšen plin kakor nekdanj, če ne bi zaradi po vsej državi predpisane varčevanja s premogom izdelovala sedaj plin, ki ima nekoliko manj kalorij. Za tak plin gre nekoliko manj premoga, pri kurjavi s plinom pa se to ne pozna, ker se to skoraj izenačuje z višjo temperaturo plamena. Le pri kopalnicah na plin se pozna, da količina plina, ki sproti zgoreva, ne segreje tako močno vode kakor prej. V lanskem poletju, ko so bile zveze še najbolj nerodne, je plinarna seveda kurila tudi domači premog. Tako je predelala plinarno lani 1100 ton rjavega premoga in 2654 ton črnega premoga. Vsega skupaj torej 3754 ton, kar bi dalo 374 vagonov ali 15 vagonov po 25 vagonov. Iz domačega rjavega premoga pri destilaciji seveda ni bilo mogoče dobiti uporabnega koksa. Iz črnega premoga pa je izdelala plinarno 1860 ton koksa. Vsega plina je proizvedla 1.550.000 m³, približno za četrtno manj kakor predlanskim. To je razumljivo, saj je v spomladanskih mesecih industrija, ki porabi največ plina, v precejšnji meri zmanjšala obrat. Tudi javna razsvetljava je bila omejena, kar se je tudi poznalo. Nasprotno pa je v gospodinjstvu lepo narasla poraba plina. Tako je število odjemalcev plina lani poskočilo skoraj za desetino in za približno prav toliko je tudi narasla poraba v gospodinski namene. Plinarna je izvedla lepo število priključkov, najpomembnejši je bil vsekakor priključek stanovanjskega bloka Pokojniškega zavoda. Večjih lastnih gradbenih del plinarna lani ni izvrševala.

Katran za tlakovanje cest

Pomemben je tudi uspeh plinarne pri predelovanju katrana. Vsega katrana je izdelala lani 106 ton, kar je zaradi uporabe domačega premoga nekaj manj, kakor predlanskim. V svoji destilaciji katrana v Mostah pa je lani predelala 200 ton katrana. Katran ji je namreč ostal še iz prejšnjega leta. Iz njega je izdelala katran za katraniziranje cest in karboline. S cestnim katranom je bilo moderniziranih lani lepo število važnih ljubljanskih cest, vsega skupaj 14.116 m², med temi Gosposka, Igriška, Erjavčeva, Peterneva, Nunska, Vegova, Turjaška, Emonska ulica, Hribarjeva in Cankarjev nabrežje, Sv. Jakoba trg, Turjaški ter Napoleonov trg. Vse te modernizacije so se zelo dobro obnesle, na Cankarjevem nabrežju pa je bil v zvezi s trdno Res napravljen poskus katraniziranja ceste na isti način, kakor je bila asfaltirana Zaloška cesta. Tudi ta poskus se je dobro obnesel in bo v prihodnje mogoče s katranom utrjevati cestišča, ki morajo držati zelo velik promet. Karboline, izdelan prav tako iz katrana, pa krije vse potrebe Ljubljane in pokrajine. Važen je zlasti za impregnacijo lesa.

Koks za kurjavo

Koks, ki ga izdeluje plinarna, je zgubil precej odjemalcev, ker so odpadle nekatere industrije, ki so porabile večji del produkcije ljubljanske plinarne. Zato ima plinarna koks dovolj za vse potrebe pokrajine in celo priporoča, da bi tisti, ki lahko kurijo s koksom, posegli po njem. Kurjava s koksom ni namreč nič dražja kakor kurjava s premogom, saj je koks še vedno skoraj po stari ceni na razpolago. Njegova kurilnost pa je še enkrat večja od premoga. S koksom seveda kurijo lahko le taki, ki imajo železne peči in pa moderneje centralne kurjave. Koks se da tudi uporabiti v lončenih pečeh, vendar se lahko zgodi, če človek ne pazi, da zaradi prevelike vročine polagoma razpokajo lončene pečnice. Prav bi bilo da bi tisti, ki lahko kurijo s koksom, posegli po njem, namsto da se zakladajo s premogom. Premog namreč na zalogi vedno nekaj zgubi na vrednosti, saj po dolgem ležanju močno razpada v prah, medtem ko koks obstane.

Za prihodnje leto je po zaslugi pristojnih oblasti obratovanje plinarne v redu zagotovljeno. Prebivalstvo samo pa je gotovo še najbolj zadovoljno nad dejstvom, da se še doslej ni povišala cena za plin, kar je vsekakor važen socialni ukrep mestne občine, ki hoče s tem koristiti vsem slojem prebivalstva.

Ali ste že naročili OBISK

edini, prelepi slovenski ilustrirani družinski mesečnik. Letno velja 40 lir. Naročila sprejema uprava, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6

Seja novomeškega občinskega sveta

Znižane občinske doklade in odpravljene trošarine

Novo mesto, 8. februarja.

V soboto popoldne ob dveh je bila v občinski posvetovalnici redna seja novomeškega občinskega odbora, kateremu je župan dr. Polenšek podal svoje poročilo, v katerem je najprej omenil novo uredbo o občinskih svetih, od katere je pričakovali bistvenih sprememb v življenju naših občin. Dalje je župan poročal, da je Visoki komisariat v Ljubljani potrdil vse izdatke, kakor jih predvideva mestni proračun za leto 1942., dočim je proračun dohodkov po odločbi Visokega komisariata občutno spremenjen. Komisariat namreč ni odobrila zvišanja občinskih doklad od 65% na 75%. Zaradi tega bodo tudi v bodočem proračunskem letu novomeški davkoplačevalci plačevali le 65% občinske doklade kakor do zdaj. Prav tako niso bile odobrene trošarine, ki bi naj bile z novim proračunom na novo uvedene. Kakor smo že poročali, so bile zvišane ali na novo uvedene trošarine na kovine in kovinske izdelke, čevlje, manufakture in surovine, ki jih uporabljajo novomeške tekstilne tovarne. Da bi nadomestil izpadek dohodkov, ki bi jih vrgle nove trošarine, je Visoki komisariat zvišal trošarino na vino na 1,50 lir, na močne alkoholne pijače na 5 lir, s čimer bo dosežen dohodek, ki bi ga dale črtane trošarine in doklade. Pomisliti je namreč treba, da je sedaj konzum alkoholnih pijač zelo narasel, kar se je pa tudi doslej občinski blaginji močno poznalo in ker je imela mnogo več dohodkov, kakor pa jih je proračun predvideval.

V svojem izvršnem poročilu je nato g. župan sporočil, da je izvršil običajen pregled občinske blaginje, ki jo je našel v popolnem redu, nakar je prešel na finančno poslovanje mestne občine v preteklem proračunskem letu, ki je občini do 31. januarja dalo 761.411 dohodkov in naložilo 699.937,50 izdatkov, tako da znaša prebitok 62.000 lir. Nepredvidenih izdatkov je občina v tem času imela 16.550 lir, ki jih je mestni svet na županov predlog soglasno odobril.

Pri naslednji točki dnevnega reda je občinski odbor novo nastavljenemu vodji grafiškega urada odobril 830 lir mesečnih dohodkov. Občinskemu živilozdravniku g. M. Dolencu, ki je to mesto prevzel po g. Jerebu, je odobril mesečno nagrado 500 lir, poleg običajnih mesogledniških pristojbin. Dalje je bila arhitektu Mušiču odobrena nagrada

V spomin

† Jožetu Gostinčarju

Z Jožetom Gostinčarjem lega v grob eden izmed ustanoviteljev I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani. V združnem imeniku je vpisan pod deležno št. 9 in je označen kot član pristopa 12. junij 1895, iz zapisnika občnega zbora z dne 24. februarja 1895 pa je razvidno, da je bil izvoljen že tedaj za predsednika zadruga, ki se je šele snovala. Vpisan je bil kot »delavec v predilnici, pozneje je bil pa naslov popravljen: »Delavski tajnik, Delavske hiše za Bežigradom«. Z njim vred so bili izvoljeni v odbor kot njegovi namestniki: Ivan Pleberšek, paznik tobačne tovarne, Henrik Zalesjak, paznik tobačne tovarne, Josip Zajc, paznik predilnice, Ivan Rakovec, paznik tobačne tovarne, Valentin Bahar, delavec tobačne tovarne, Aabel Josip, pek, Tomažič Ivan, uslužbenec pri Polaku, in Ivan Potočnik. Kot namestniki in pregledniki pa Jakob Golmayer, Filip Smrekar, Josip Jeriha, Ivan Trtnik, Alojzij Pele, Franc Zafran.

Delo teh prvih pionirjev naše zadruga ni bilo lahko. Treba je bilo dobiti prostore in jih primerno opremiti, nabrati člane, dobiti za promet potrebni kredit, nakupiti blago za prodajo itd., itd. Rajnki Gostinčar se je odlično udeleževal tega dela. Naš rajnki dr. Janez Ev. Krek je pa kot duhovni vodja držal skupaj in navduševal ter pomiril različne duhove, ki so se uveljavljali in udejstvovali v tem delavskem gibanju.

Pozneje je ranjki Gostinčar stopil na strokovno in politično arena in se za združno gibanje ni več v večji meri zanimal. Leta 1923 je bil pa vnovič izvoljen za predsednika nadzorstva in ostal do leta 1940, ko je izstopil zaradi bolezni in razmer.

Vsak kdor je z njim občeval, ga je poznal kot izredno duhovitega, segavega in dobrohotnega človeka, ki je rad pomagal vsakomur, ki se je nanj obrnil. Ohranimo ga v blagem spominu. Naj počiva v miru!

Namesto venca so darovali Karitativni zvezi: Konzumno društvo 500 lir, Osrednja vinarska zadruga 300 lir, Alojzij Kocmur 300 lir.

Odpri srce, odpri roke...

Kdor ne da, ko lahko da, nima socialnega čuta. Ne pozna socialnih dolžnosti. Človek ni sam na svetu, je član družbe. Vsa družba mora živeti, človeka vredno živeti. Kar ima eden preveč, mora dati tistim, ki imajo premalo. Morda se kdo tej besedi posmehuje, a resnična je vendar. »Dajte Bogu, kar je božje!« je dejal Kristus, ko so mu pokazali denar. Vse je božje, človek je samo upravniki tega, kar ima. In nekega dne bo slišal iz ust božjih povelj: »Daj račun o svojem gospodarstvu!«

A kdor Boga za najvišjega gospodarja noče priznati, naj vpraša naravo, oziroma zdravje pamet! Narava mu pove, da so njeni darovi namenjeni za vse njene otroke. Kakor je vsem dala življenje, tako tudi hoče, da vsi živo človeka dostojno življenje. In če nimajo, morajo dobiti tam, kjer je. Kje naj drugod iščejo? Največji bogoslovni učenjak, Tomaž Akvinski, nam pove: »Kar ima kdo nad svoje potrebe, je po naravnem pravu dolžan dati revežem.« Sv. Ambrož pa je rekel v neki pridigi: »To je kruh stradajočih, ki ga ti pridržuješ, in to je obleka zmrzujočih, ki jo ti zaklapiš, in denar, ki ga zakoplješ v zemljo — danes bi rekli: vložil v banko — je poklican, da prinese pomoč in rešitev onim, ki so v bedi.«

Ker se ljudje po tej zahtevi narave niso ravnavali, zato je prišel komunizem. A kljub temu, da komunizem preti prekuceniti vse in onim, ki imajo, vse pobrati in jih napoditi proč, če jih ne popolnoma s sveta spraviti, posedejujoči še vedno čakajo, da jim sila vzame to, česar radovoljno nečajo dati, in še več!

Kdor ne da, kar bi lahko dal, nima človeškega čuta. Le kako je mogoče človeku s čutečim srcem gledati stradajoče in prezečajoče, pa jim ne pomagati, kolikor more? Kje je mogoče, da človek, ki ima kaj sra, more ponuditi še v kožuhu, ki je vreden svojih dvajset »jurjev«, ko drugi nimajo niti para čevljev? Ali ne veste, da po nekaterih družinah čevlje drug drugemu posojajo, ker nima vsak svojih? In ve, dame, kadite cigarete, drugo za drugo, Marsikje se vidi, da moški ne kade, a ženska mora kaditi! Zakaj? Imenitno je, nobel je, moderno je. Ženska emancipacija. Potrebe za to gotovo nikake ni. Koliko to stane na dan, na teden, na mesec? In ve prav nič ne mislite na to, da ubogi otročiči po revnih družinah nimajo kruha, nimajo mleka in drhte od mraza? Pojdite na Cesto dveh cesarjev od barake do barake, pa boste videli! In ve razmetavate denar za nepotrebe, ko vam taka velika revščina reži nasproti! Ali vas cigareta nič ne peče na — sruči? Kje je sreč? Kje srečna kultura? In kdor ni srečno kultiviran, ta sploh ni kultiviran. Ali bi ne hotele dati, kar bi pri cigaretah prihranile, ubogim matram, ki jokajo, ko otročiči nimajo kaj dati? To bi bila nobel gesta!

Kar velja o tobaku, velja enako o alkoholu, kolikor ga je preveč. Tudi vinogradniki morajo živeti. A človek, ki danes, ko toliko ljudi jesti marno, pije čez mero, je brezsrčen, duševni neizobražene, pa naj bo še tako gosposki suknji.

Gene fotografskim slikam za osebne izkaznice določene

Odločba.

Na podlagi določil čl. 1 uredbe Visokega komisarja št. 17 Sl. l. št. 38/41 z dne 10. maja 1941-XIX se odobrava najvišja prodajna cena za 4 fotografske slike v izmeri 4,5X5 cm za 12 lir za osebne izkaznice v smislu navedbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 24. I. 1942 št. 7 Služ. list 8/42-XX, franco atelje.

Tvrdba je dolžna, da objavi odobrene cene v prodajnem prostoru v obliki cenika na dobro vidnem in dostopnem mestu.

Kristeljci teh določil se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca M. s. št. 358.

Taksa za to rešitev je plačana in na vlogi predpisno uničena.

Utemeljitev:

Odobrena cena je primerna.

Ni zadosti, da uganke rešite le zase. Rešitve je treba poslati listu!

Do 15. t. m. imate še čas, da rešite nagradno uganko v »Slovenčevem koledarju«. Stotine nagrad Vas čaka!

KULTURNI OBZORNIK

Bučer: Koča na Robu

Pisatelj planinske povesti »Čez stene«, ki je svoj čas izhajala v »Mladiki«, je sedaj napisal novo goriško povest, namreč »Koča na Robu« (str. 301), s katero se je predstavila naši javnosti tudi nova knjižna založba »Založba Viharnik«. To založba, ki si je vzela ime po skrivnostnih borovcih v visokih gorah, ki štrle v nebo, kljubujoč viharjem in plazovom, si stavlja nalogo, izdajati izključno izvirna besedila, znanstvena in umetniška dela s področja planinstva. Do sedaj založba še ni prišla na dan z nobenim programom, pač pa bo, kakor omenja opomba na platnicah, izhajala po prilikah in kakor bo odločala gmočna plat. — Tako torej prevzema ta založba nekako dediščino po Planinski Matici, le da se omejuje zgolj na slovenska izvirna dela ter jih razširjuje tudi na znanstveno in umetniško področje. Sprito naše velike ljubezni do planinstva je taka založba opravičena ter bo gotovo izpolnjevala v naši literaturi neko vrzel, ki so jo skušale že druge založbe urediti.

Je pa to drugačne vrste literatura, kakor naše starejše gorske povesti kakor so na pr. Tavčarjeve povesti iz loških gor, ali njegova V Zali, ki je predhodnica Jalnovega Tropja brez zvonce ali Ovcarja, ali Kozakovega Belega macesna in drugih, v katerih je opisano življenje naših avtohtonih planincev, naših tu naseljenih gorcev. Bučerjeva »Koča na robu« je pa meščanskega pokolenja, kaže življenje meščanov, ki si pridejo med gorske stene izživljati svojo strast planinstva, premagovat naravo in erotični demonizem. To je pravi turistično-plezalski roman, poln lepih opisov planinskega sveta, tovariške zvestobe ter plezalske strasti, pa tudi notranjih erotičnih razčlenjenj. Ta notranja problematika človeških usod, ki jih opisuje, je v bistvu zelo naturalistična, ter

je samo zunanje vržena v neki poetizem in pesniški panteizem, ki je sekundarnega značaja ter ne ogreva in tudi ni resničen. Pri branju sem imel isti občutek, kakor pri Meškovi »Kam plovemo?« To so knjige na prehodu, ko iz nekega naturalističnega temelja in osnove hočejo z izumetničenim idealizmom dvigniti človeka iz zablod v novo očistitveno, kakor ga v tej knjigi doživljajo ljudje med stenami in v gorah, in kar naj vpliva poetično, v resnici pa je precej zlagano. To je »lirski ačloveških src«, ki je zelo panteistično nabrekli in je moralno zelo dvomljive vrednosti. Za zgled takega panteističnega lirizma naj podam samo stavke na str. 173: »Njegova roka je tipaje božala po njej, čutila je njegov vedno težji in toplejši objem, zaslutila je komaj opazni drget. Ali je bilo krivo prešerno poletno sonce na nebu, ali ki peče življenje v bregovih, ali omamni opoj gor-

skega zraka? Kratka, ostra planinska trava je toplo žehela in odnekod je vel razdražljiv vonj žametaste murke... Veliko vprašanje se mu je v vsej milijonski teži režalo iz debri in razov ter odkimalo v škodoželjni zadovoljivosti. Neizrazna krutost kesa in pokore ga je zapeljala, da se je stisnil k njej in ob njeni vdanosti iskal zavetja. Vzdihi ki se mu je iztrgal iz prsi, se je porodil v ostruži zemlje in mu pognal na ustnice vroče spoznanje: Romea — zdaj sva mož in žena in svet z vsemirjem sta bili priči!«

To je meščanska turistična morala, ki se tolikokrat pokaže v napisih po planinskih kočah z maksimo »V planinah ni greha«. Ta moralni panteizem in relativizem je duhovna osnova tega planinskega romana, katerega vsebina je doživljanje planin, tovarštva in ljubezni neke zaključene družbe iz mesta, ki si postavi za odpočitke majhno kočjo na Rob v Alpah. Tu se zbore Vanč z nevesto Miro, Peter s sestro Julčko, Stefan s pevko Romeo, katerim se pridruži pozneje še gorski samotar Mihol. To je zveza tovarštva in ljubezni do planin, ki pa se krha, v kolikor se razvija med njimi ljubezni. Prvi zapusti planine Vanč, ko se oženi z Miro, vsebino romana pa tvori razvoj ljubezni med Stefanom in pevko Romeo, ki ima za seboj veliko skrivnost, v katero je zapleten tudi samotar Mihol. Iz zgodbe, ki jo pripoveduje Mihol, nekdanji zaljubljenec v Romeo, ko še ni bila pevka, se vidi njeno življenje, njeno ljubimkanje v gorah s Stanetom, se razodene njen greh, od katerega pa jo očisti gora in nova ljubezni s Stefanom. To odmiikanje in trenje med preteklostjo in bodočnostjo, prikazano premalo krepko, da bi bilo resnično demonično, v katero posega Mihol, je smisel romana. In Mihol, ki bi ga planina skoraj pripeljala v umor, je rešil pred samomorom iz ljubezni tudi Stefana ter povezal njegovo usodo z Romeo v zakon. Sam pa se vname tudi ob Julčki ter se reši samotarstva, toda goram ostane zvest. Tako se počasi odmiikajo goram zakonci, Stefan doživi še zadnji razglas med

Nande Vidmar: Prvi sneg. Z razstave bratov Vidmarjev pri Obersnelu

Drobne novice

Koledar

Sreda, 11. febr.: Lurška Marija; Adolf, škof; Deziderij, škof in mučenec; Viktorija, mučenica; Evfrozina, devica.

Četrtek, 12. febr.: Evlalija, devica in mučenica; Sedem ustanovnikov; Damijan, mučenec; Melecij, škof. - Debeli četrtek.

Novi grobovi

† Jerica Gomilar je po daljši bolezni izdihnila svojo dušo ter bo njen pogreb v sredo dne 11. t. m. ob dveh popoldne iz kapelice sv. Andreja na Zalah. Pokoj njeni duši. Svojem pa izrekamo svoje sožalje.

Osebnosti

63letnik poroke obhajata danes, 10. februarja, zakonca Košmerlj Ivan in Terezija rej. Starec v Sodražici, ki sta oče in mati preč. g. Alojzija Košmerlja, župnika pri sv. Petru v Ljubljani.

Snežni zameti na Krasu

Ljubljana, 10. februarja.

Črneži se naprejo. Vse kaže, da bo snežni val obvladal še nekaj dni Ljubljansko pokrajino, kajti temperatura je le nekaj stopinj pod ničlo, giblje se okoli stopinj, ko navadno najhujše sneži, pa tudi barometar je razmeroma nizak. Kako visok je že snež na nekaterih krajih, naj kratko navedemo nekatera poročila.

V zadnjih 24 urah je v Ljubljani padlo 11 cm novega snega, kakor to sporoča vremenska opazovalnica v Trnovem. Sneg je drugače v Ljubljani na ravni dosegljiv do višine 72 cm. Po Dolenjskem močno sneži, a po Krasu so veliki snežni zameti in divja silna burja. V Trnovem so davi zaznamovali najnižjo jutranjo temperaturo -7, včeraj najvišjo -3,5, meterološki zavod pa je davi imel -7,4, včeraj najvišjo -4,6 C. Barometer je davi kazal 738,9 mm v padu.

Vremenska poročila navajajo: Novo mesto -4, sneži, 90 cm snega. Trebnje -3, sneži, 75 cm snega. Kočevje, -4, sneži, 128 cm snega, novega nad 25 cm. Rakek -4, sneži, burja, 60 cm snega. Po gorenjem Krasu divja huda burja.

— Kupčije s hišami in zemljišči. V prvih desetih dneh februarja je zemljiškoknjižni urad zaznamoval že nad 20 raznih kupnih pogodb za celotno kupno vrednost okoli 1.200.000 lir. Med interesnimi je veliko zanimanje za nepremičnine, ki so bile doslej last nemških izseljencev. Med drugimi večje kupčije: Veleposestnik Ernest Galle, Vodnikova cesta 43, je prodal nekaj nepremičnin v kat. obč. Zgornja Siska, tako: Ani Rothovi, trgovki v Ljubljani. Mestni trg 3 njiški parceli št. 363-1 in št. 338-16 v skupni izmeri 2756 kv. m za 100.000 lir, in Alfonzu Zarniku, zasebniku, Ljubljana, Gajeva ulica 9 in gđ. Avguštinu Zarniku, uradnici v Kamniku pri Prešerju njivsko parcelo št. 338-3 k. o. Zgornja Siska v izmeri 881 kv. m za 31.600 lir. Jerin Luka, posestnik, Ljubljana, Predjamska ulica 52, je prodal Ivani Semičevi, zasebnici v Ljubljani, Kolodvorska ulica 33, nepremičnino vlož. št. 383 k. o. Stožice (hiša št. 38 v Stožicah in njiva) za 30.000 lir.

— K »Slovencevemu« pozivu od 25. januarja na str. 4 za »Priseljence« tale dva naslova: Jože Kraševac, mizar, mojster v Jelšah t. pošta tu, rojen leta 1903. 2. Anton Kraševac, mizar na Brezovici, p. Šmarjeta pri N. mestu, rojen leta 1908. Kje sta služila vojake, ne vemo. — Župni urad št. Peter pri N. m., 30. januarja 1942.

S Spodnjega Štajerskega

— Mlade učitelje v ptujskem okraju so zaprisegli — prvič slovesno te dni v Ptuj, kjer jim je govoril šolski poverjenik Brandl.

Ljudsko gibanje v Šmarjah pri Jelšah. Pred stanovanjskim uradom v Šmarjah je bilo meseca januarja poročenih šest parov. V istem času se je rodilo šest otrok, 12 ljudi pa je umrlo.

Grški ljudski oder v Šmarju pri Jelšah prireja ljudske predstave. Tudi v Rogški Slatini bo gostoval.

Pohorje je spet odprto. »Marburgerzeitung« poroča, da je poveljni varnostne policije in SD za Spodnji Štajer zdaj preklical prepoved obiskovanja Pohorja.

Tečaj za pranje perila, ki jih prireja Štajerska domovinska zveza v celotnem okrožju za tamkajšnje ženske, so dobro obiskani.

Ženo in planinami, toda Mihol z Julčko postaneta pravi planinski par.

To je zgodba v grobih obrisih, kajti polnost knjige predstavljajo opisi plezalnih tur, planinskih lepote, življenja v kočah, reševanje iz nevarnosti, tovarništvo, ki je prva zapoved v gorah. Najbolj pa primajo zadnje strani z opisom strahu pred smrtjo v od plazu zasuti koči na Robu, od koder se družba le z največjim naporom reši po koder dneš z smrtjo Petra. Tudi ta umira z mislijo na poetičnost plezalne ture ter se izgublja v panteizmu sveta, ki je postal žrtvenik, okrog katerega se ovija gloriola mističnih moči. Tedaj šele se je čez njegov obraz pretil mir...

Kraji, kjer se godi ta povest, niso posebno označeni, pač pa nam prav lepo označijo naše lepe planine in življenja navdušenih turistov na njih. Izvirna pravljica o Srebrnokrilcu, ki jo je po narodnem pripovedovanju vpeljal pisatelj v povest, poživlja delo ter mu ustvarja lepo simboliko. Slog je izviran in izrazit, le duh je meščanski in poln panteističnega relativizma, kar ustvarja dvojnost povesti: meščanski naturalizem s poetičnim moraliziranjem, ki ni iskreno, temveč narejeno. Zato je elika take povesti dvomljiva ter tudi umetniško ne dovolj potrjena.

Rokodelski oder

Na svečnico in v nedeljo je Rokodelski oder spet privabil k svoji 18. in 19. predstavi letošnje sezone kot navadno polno dvorano občinstva, ki je z zanimanjem in z veselo vednostjo sledilo uprizoritvi Fodorove »Mature«, komedije v treh dejanjih. Avtor je s srečno roko posegel v življenje nadebudnih osmošolnih ženske gimnazije iz pred maturo, ki zagrenjena profesorica Mozolje tiskalne v razrednem košu fiktivno ljubavno pismo Katje Slapar-

Ljubljana

I Vsi v Ljubljano pristojni priseljenci, rodbine vojnih ujetnikov in vojne vdove, ki so dosedaj dobivali podporo v mestnem socialno-političnem uradu, naj se zaradi nadaljnjih navodil za podporo zanesljivo zglase v tem uradu na Ambroževem trgu 7, v sobi 8, v petek 13. in soboto 14. februarja.

I Važno opozorilo lastnikom stavbišč! Veliko nezaznanih parcel-stavbišč leži tako, da po zdaj obstoječih in že narejenih javnih potih niso dostopna. Lastnike takih parcel, ki bi hoteli v doglednem času na njih zidati, opozarja mestno poglavarstvo, da mestna občina zdaj ne bo mogla napraviti do njihovih stavbišč ulic ali cest ter spelati vodovoda, kanalizacije in dr., ker ji sedanje finančne razmere tega nikakor ne dopuščajo. Kdor bi pa kljub temu hotel na takih odročnih stavbiščih zidati stanovanjske in drugačne stavbe, bo moral sam na svoje stroške oskrbeti oziroma napraviti dovoljno pot in druge potrebne naprave po navodilih mestnega tehničnega oddelka ter jih seveda tudi vzdrževati tako dolgo, da bo mestni občini v finančnem pogledu omogočeno pristopiti k realizaciji cestno gradbenega programa za prizadete okolice. Prav tako mestna občina v tem času ne bo mogla s teh potov spravljati snega in pobirati smeti ter zato tudi morebitnih takih prošnji ne bo uvaževala.

I Pobožnost lurske M. božje pri sv. Jakobu. Že nekaj let obhajamo v naši župni cerkvi 11. februar kot prisočno poklonitev starih in mladih nebeski Gospe in Materi. Tudi letos se bo ta dan pri lurski votlini veselo glasila pesem o Bernardki in Brezmadežni: z otroškim zaupanjem bomo prosili Močno ženo. Zmagovalko nad peklenjskimi silami, naj izprosi pri Bogu pravičnega miru vsem narodom, zlasti pa malim in teptanim. Pričetek pobožnosti na čast lurski Materi božji bo danes ob pol 5 popoldne: pete litanije M. b. z molitvami, potem procesija (če bo dovolj otrok) s prizganimi lučkami, seveda le po cerkvi. Vabljeni vsi Marijini častilci, zlasti mladina!

I Namesto cvetja na grob pok. prijatelja Gostinčarja daruje Stolni Vincencijevi konferenci znesek 100 lir družina Ivana Rakovca.

I Upniki na plani veselo komedijo v 3 dejanjih ponovi Frančiškanska prosveta v nedeljo 15. februarja ob 2 popoldne v frančiškanski dvorani. Konec predstave ob 4 Vabimo vse, ki jim je do duhovite zabave, da si igro ogledajo. Vstopnice si pa preskrbite v predprodaji v trgovini A. Stiličovi, Frančiškanska ulica 1.

I Dve mestni ustanovi dr. Fr. Košmerla, univ. prof. v Chicagu, namreč eno za gimnazije in drugo za učence tehnične srednje šole, je razpisalo Ljubljansko mestno poglavarstvo. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa na uradni deski mestnega poglavarstva in na deskah vseh ljubljanskih srednjih šol.

I V vrtnarskem tečaju Sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I odpade predavanje v sredo 11. t. m. in se prelazi na dan 18. t. m.

Delovanje občinskih posredovalnih uradov

Ljubljana, 10. februarja.

Okoli leta 1910 je takratni deželni odbor v okviru avstrijskega državnega zakona in na pobudo mnogih odličnih županov ustanovil in organiziral občinske posredovalne urade za razne privatnokazenske in civilnopravne zadeve. Preden je prišlo pred pristojnim sodiščem do prave glavne razprave n. pr. v zadevah žaljenja časti ali v zadevah kakih mejnih in posestnih sporov, je o tem tisto sodišče obvestilo občinski urad, ki je nato pozval obe stranki pred župana, da se doseže mirna poravnava. Ti uradi so vsako leto imeli prav lepe uspehe, ker so stranke dostikrat obvarovali silno velikih stroškov, ki bi nastali v dolgem pravljanju. Stranke pa so bile tudi zadovoljne, da so se pred županom pobotali in se poravnale ter si odpustile vse žaljive izraze. Ti občinski uradi še vedno poslujejo, toda javnost je splošno o njih malo poučena.

V okoliščini ljubljanskega okrajnega sodišča posluje še zdaj 16 občinskih posredovalnih uradov, ki so za lani imeli lepe uspehe. Občinski uradi poslujejo za mestno občino Ljubljansko na magistratu, dalje v občinah Brezovica, Dobrova Dobrunje, D. M. v Polju, Grosuplje, Jezica, Log. Račna, Rudnik, Slivnice — Zalna, Ig. Šmarje — Sap. št. Jurij, Tomišelj in Zelimlje. Po podatkih ljubljanskega okrajnega sodišča so ti občinski uradi zaznamovali skupaj

jeve, kar povzroči disciplinarni slučaj prve vrste, ob katerem spoznamo med konferenco razne tipe profesorjev in ravnatelja, ki mu umira mladost in se zaljubljuje v delinkventko, ob čemer doživlja profesorica Mate svojo razočaranje: z ravnateljem sta skupno pisala zgodovinski učbenik in tiho je upala, da ju življenje združi. Potem ko se je disciplinarna zadeva le ugodno rešila in je ravnatelj tudi napravil »maturu« ter padel ob Slaparjevi, je perspektiva za razredničarko Mate spet polna upanja...

Kakor pri vseh dosedanjih igrah, tako so se igralci Rokodelskega odra tudi pri »Maturi« postavili in napravili igralsko maturo že ne vsi z odličnim uspehom, gotovo pa s prav dobrim, in sicer soglasno. Najboljši je bil Korošec profesor Cebula, ki je služil zadnje leto in ob sklepu pospeval svoje stvari v konferenčni sobi s tiho odoznanostjo minulega življenja. Prav tako je Ceka podal tipičnega pedanta Vrtača silajno. Cankarjeva je pogosto v splošno zadovoljnost hvalečno, a vendar težko vloga zagrenjene Mozoljeve, kot je Kostova lepo zaživela v razredničarki Matetovi. Zvonimirov ravnatelj Dvornik ni tudi nič zastajal za svojimi profesorji, med katerimi so bili še Farnikov Vidovič, Janežev Strk, Butarov Siska in Fatičeva telovadna učiteljica Zor, ki tudi zaslužijo polno priznanje. Učence Slaparjeva, Voglarjeva in Sirkova so bile pristne in so z njimi Merharjeva. Zupančičeva in Marinkšova spet pokazale svoje igralске zmoglosti, kakor jih je tudi Koržnik v vlogi šolskega sluga.

Oder je nekoliko prenovljen in dvignjen, kar omogoča boljše igranje in razmah, vendar bi kljub temu želeli nekoliko glasnejšega govorjenja, da bi razločno dosegali tudi zadnje vrste in stojalce.

»Čitaj in širi« Slovenca!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tvrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Garts, Moste - Zaloška cesta 47.

Poizvedovanja

Izgnubljna denarnica. Gospodična Knez Angela iz Ljubljane je od Poljanskega nasipa 48 do splošne bolnišnice mimo mrtvašnice izgnubljna denarnica s slikami in legitimacijo, ki je naslovljena na kirurški kliniki, kjer je v službi, in okoli 50 lir denarja. Pošten najditelj naj vse izgubljene stvari izroči proti nagradi kirurški kliniki.

Izgubil sem usnjato rokavico (desno) pred Konzumnim društvom na Kongresnem trgu ter prosim najditelja, naj jo odda upravi Slovenca.

Najden je bil ženski muf, črn, majhen; v zadrgnem žepu je bila dopisna karta na ime Therese Siedler. Opisani muf se dobi pri Francu Smitu, Dolenjska cesta, za Rakovnikom pri ribniku.

Radio Ljubljana

Sreda, 11. febr.: 7.30 Radijska poročila v slov. — 7.45 Napevi in romane. Vmes ob 8 napoved časa — 8.15 Radijska poročila — 12.15 Golob igra na harmoniko — 12.40 Koncert pianistke Delie Scappini — 13 Napoved časa — Radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slov. — 13.17 Prenos, posvečen Japonski — 14.15 Komorna glasba — 14 Radijska poročila — 14.25 Pisana glasba pod vodstvom Mannoja — 14.45 Radijska poročila v slov. — 17.15 Zbor Gl. Matice v Ljubljani — 19 Parlamento Italijano, prof. dr. Leben — 19.30 Radijska poročila v slov. — 19.45 Koncert saksofonista Miloša Zihlerja — 20 Napoved časa — Radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slov. — 20.30 Prenos iz Milanske Skale: »Othello«, G. Verdi — V odmorih: predavanje v slov. in zaimivost v slov. — 23.05 Radijska poročila.

Z Gorenjskega

Koroški gauleiter dr. Reiner je dne 7. t. m. govoril propagandni govor v Velikovu, v nedeljo pa je imel zborovanje v Mežiški dolini.

Radovljica je dobila nova ulična imena. Najlepša cesta v Radovljici se zdaj imenuje Hitlerjeva cesta. Stari grajski trg se zdaj imenuje »Stadt-platz«. »Pot slikarja Johanna« je elikal v 15. stoletju freske v Zirovici, Mošnjah in Begunjah ter drugod po Gorenjskem, se zdaj imenuje cesta, ki vodi proti jugu. Tudi Matevž Langus je dobil svojo cesto, prav tako Anastazij Grün, Jurij Vega, Valvazor, Hočevarica, ki je bila dobrotna mesta, je dobila spomenik. Dalje so nekatere ulice imenovane po Ortenburžanih, Lambergarjih in Dietrichsteinih.

Zborovanje učiteljev na Jesenicah je sklical odesk NS učitelj iz Bohinjske kotline. Prišlo jih je nad 80, med njimi tudi novi učitelji, ki so prišli s Solnogradskega na Gorenjsko poučevati. Okrožni upravniki Plantel je zborovanje vodil, govoril pa je tržiški šolski vodja Renisch o pomenu današnjega boja. Učitelji Cerne, ki je Kočevje, je nemški učitelj razlagal važnost kočevskega jezikovnega otoka na Kranjskem ter obujal svoje spomine. Cerne je zdaj vodja ljudske šole na Jesenicah.

Nov župan pri Sv. Katarini nad Tržičem je postal Karl Jerčin s Slapa. Dosedanji župan je bil zaradi bolehnosti na svojo prošnjo razrešen te težke dolžnosti.

131 zadev o državljskih sporih. Doseženo je bilo 50 poravnjav, 50 je bilo brezuspešnih, ker se stranke niso hotele poravnati ali se sploh niso odzvale županovemu vabilu na poravnavo, 31 zadev je bilo rešenih na drugačen način (preklicji). Mestna občina sama je zaznamovala 85 posredovalnih zadev, sklenjenih je bilo od teh 26 poravnjav, 40 je bilo brezuspešnih in dalje je bilo 19 preklicev. Nekateri občinski posredovalni uradi v okolici niso lani poslovali, ker jim sodišče ni poslalo nikakih sporov v poravnalno postopanje.

Dolenjska vina bodo analizirali

Novo mesto, 10. februarja.

Dolenjski vinogradniki in kupci so doslej čisto pogrešali točnejših podatkov o kakovosti dolenjskih vin. Da bi temu nedostatku odpravili in s tem našim vinogradnikom pripomogli do točnih osnov za ocenjevanje svojih vin z prodajo, bo vinarsko nadzorništvo v Ljubljani s sodejstvom okraj. referenta za vinarstvo in s kmet. kontrolno postajo v Ljubljani v glavnih vinarskih centrih Dolenjske, izvršilo točno analizo vin glede na njih alkohol, skupno kislino in ekstrakte. Take analize se bodo tekom tega meseca vršile po vinarskih središčih novomeškega okraja po sledečem redu: 12. februarja v Kostanjevici v prostori gostilne Bučar, 13. februarja pri Sv. Križu v občinski pisarni, 14. februarja v St. Jerneju (tudi za občino Orehovica) v prostorih, ki ga bo določila občina, 26. februarja v Novem mestu za občino Novo mesto, Mirna peč in Prečna, 27. februarja v St. Petru za občini St. Peter in Bela cerkev in 28. februarja zopet v Novem mestu za občino Šmihel, Brusnice in Toplice.

Vinogradniki, ki bi želeli dati v analizo svoja vina, morajo en dan pred prihodom komisije na določenih zbirališčih oddati po pol litra vsake vrste vina in na stekleničah označiti svoje ime, bivališče in vrsto vina. Opozorjamo pa, da samorodnih vin in mešanic v analizo ne bodo sprejemali. Vsa podrobna navodila dobijo vinogradniki pri okr. kmet. referentu v Novem mestu. Za vsak vzorec vina, ki bo oddan v analizo, bo izdano posebno spričevalo, v katerem bodo navedeni vsi analitični podatki. V interesu vseh dolenjskih vinogradnikov je, da se v čim večjem številu odzovejo pozivu vinarskega nadzorništva in v kar največjem številu svoja vina predložijo v analizo.

Pomanjkanje elektrike v Turčiji

Radi ustavitve dela v turškem državnem pregovorniku so bile turške oblasti prisiljene izdati več ukrepov za varčevanje z električnim tokom. Po teh vladnih odredbah imajo privatniki v Carigradu, Ankari in Smirni električni tok na razpolago samo do 11 zvečer, po tej uri dalje pa samo vojaški uradi in tovarne ter obrati, ki jih izkorišča vojska. Ob 11 zvečer mora biti povsod ustavljen tudi promet cestne električne železnice. Prav tako morajo zapreti vse javne lokale.

NAROČAJTE »SLOVENCA«

La Fiera primaverile di Vienna 1942

La prossima Fiera primaverile di Vienna si svolgerà normalmente dall'8 al 15 marzo p.v. e sarà dedicata principalmente all'Agricoltura, all'Industria forestale ed a quella Mineraria.

Essa terrà conto, anzitutto, delle particolari esigenze di quei Paesi, che partecipano alla ricostruzione dell'economia europea nel quadro politico dell'Asse.

L'Industria delle macchine agricole e l'Industria chimica contribuiranno ai problemi specifici dell'agricoltura, della selvicoltura e dell'industria mineraria, trattando i temi: »Concimazione e fertilizzazione«, »Protezione e lotta contro le malattie parassiti delle piante«, »Produzione dei grassi«, ecc. Anche l'elettrotecnica, l'edilizia e le altre industrie attinenti all'agricoltura, saranno rappresentate alla Fiera primaverile di Vienna, e collaboreranno alla soluzione dei vari quesiti concernenti le industrie summenzionate.

L'Italia Fascista, strettamente alleata col Reich, parteciperà a questa importante manifestazione fieristica con una Mostra particolare, organizzata dal Ministero dell'Agricoltura e delle Foreste.

Sull'area della Fiera Tecnica saranno rappresentati in vari gruppi di macchine e attrezzi per l'agricoltura, impianti per mulini, impianti frigoriferi, enologia, veicoli e trattori, macchine per la lavorazione del legno, caccia e pesca, le industrie minerarie, metalli leggeri, ecc. L'Ente Nazionale Germanico per l'Alimentazione ha in programma una Mostra speciale sul tema »Grassi dalla propria zolla«, dimostrando con essa il grande contributo apportato dall'industria agricola alla soluzione del problema concernente la produzione dei grassi animali e vegetali.

La Fiera campionaria (Palazzo della Fiera) offrirà una vasta rassegna dei prodotti selezionati, soprattutto nel campo dell'industria del buon gusto, dell'artigianato e della moda viennese, orientandosi verso la tendenza della grande clientela formata dalle masse rurali, tenendo conto delle esigenze pratiche e culturali di questo settore così importante della produzione europea.

Ai partecipanti alla Fiera primaverile di Vienna verranno concesse speciali riduzioni ferroviarie (Italia 30%, Germania 60%) ed altri facilitazioni, dietro presentazione della Fiera, rilasciata dal Rappresentante Onorario Regionale Ing. E. M. Felix, Trieste, via Fabio Severo 11, cui gli interessati si possono rivolgere per ulteriori informazioni.

Dunajski pomladni velesejem 1942

Letošnji pomladni dunajski velesejem bo trajal kakor normalno od 8. do 15. marca in bo posvečen predvsem poljedelstvu, gozdnim rudarski industriji. Zlasti bo upošteval zahteve tistih držav, ki delajo za preureditev evropskega gospodarstva v političnem okviru Osi.

Pokazala se bo povezanost med poljedelstvom in kemično industrijo, rodovitnostjo zemlje, ki jo posebno pospešujejo umetna kemična gnojila.

Fašistična Italija, tesno povezana z Reichom, se bo seveda udeležila s posebno razstavo, ki jo priredi Ministrstvo za poljedelstvo in gozdove.

Tehnični del z različnimi poljedelskimi, gošpodinjskimi, lesnimi in rudarskimi stroji bo posebno zanimiv tudi v tem, ker bo pokazal prizadevanje za proizvodnjo »maščob iz lastne grude«.

Vzorčni velesejem pa bo težil predvsem za tem, da ugodi poljedelskim množicam, ki tvorijo večino odjemalcev.

Udeleženci velesejima imajo 30% popusta na italijanskih in 60% na nemških železnih in mnoge druge ugodnosti, če se izkažejo za uradni velesejmsko izkaznico, ki jo daie zastopnik inž. E. M. Felix, Trieste, via Fabio Severo 11 poleg drugih informacij.

Da po pravici povem; nič kaj rad ne ležim na tleh. Toda v vsej hišici ni bilo nobene postelje. Našel sem pa klop, jo lepo pregrnil in imel sem vprav kraljevsko posteljo.

Skoraj vsi smo brž zaspali. Na straži pa sta bila Beloglavček in Mornarček, ki sta se za to sama prijavila. Nič ne vem, koliko časa smo že spali, ko se me nenadoma prebudili nekakšni kriki in stoki.

Ko sem planil kvišku, je vse mrgolelo drug mene. Vsi palčki so cepetali po tleh, vpili in drug drugega porivali.

Izkazalo se je, da se je bila med našim spanjem prikradla mačka v sobo, da se je spravila nad gnezdo, ga razbrskala in tako spustila čebelo ven. To ti je bilo šundra in cepetanja! Čebela so sfrčale po sobi, se zakadile v nas in nas začele pikati. Vsi razburjeni in prestrašeni smo se vrteli po sobi in iskali, kako bi se rešili na prosto. A naši sovražniki se za to niso zmenili. amok nas pikali in pikali kot besni.

Iznajdba papirja pospešila razvoj tiskarstva

Predzgodovinska in zgodovinska doba nista poznali tiskarstva. Vendar je pa še vedno veliko vprašanje, če tiskarstva ljudje niso poznali že pred Gutenbergom. Ohranjenih je namreč vse polno do-

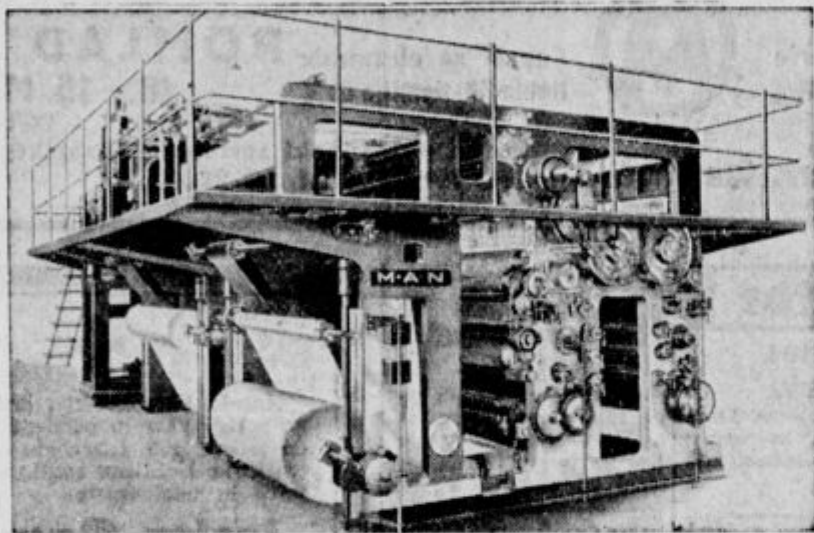

Najmanjši rotacijski stroj na svetu.

kazov, da so ljudje že 4000—5000 let pred Kr. rojstvom poznali nekaj tisku podobnega. Tako je dokazano da so narodi iz starega Sumerja uporabljali neke vrste pečatov, ki so bili prav tako gotova

vrsta tiskarstva, čeprav ne v takšni obliki, kakor ga poznamo danes. Tedaj namreč ni bilo še pravih črk, da so popolnoma nepismeni ljudje vladali nad velikimi narodi. Vsi ti ljudje so si dali napraviti posebne pečate, ki so jih uporabljali namesto svojega podpisa. Da niso pričeli izdelovati posameznih črk, je razvidno iz naslednjega:

Vse do iznajdbe tiskarstva, t. j. do Gutenbergovega in Costere, so knjige razmnoževale na ta način, da so jih prepisovali po diktatu. Dogajalo se je, da je 80% prepisovalcev diktat dobro razumelo, ostali pa ne in so zato tudi napačno zapisali. Pri drugem prepisovanju je zopet tisti, ki je diktiral, ne- točno izgovarjal posamezne besede. Tako so se vrstile napake za napake. Za časa Aristotela je bila v Atenah visoka šola za politične vede, v kateri so pravtako prepisovali knjige. Ta šola je bila podobna našim vseučiliščem. Druga takšna šola je bila v Aleksandriji ter so se tudi v njej zbirali slušatelji iz vseh mogočih krajev in prepisovali knjige. Pozneje se je prepisovanje knjig zelo raz- vilo po posameznih samostanih. Če bi bili tedaj tudi iznašli tiskarski stroj, jim sam stroj ne bi do- etil pomagati, ker še niso poznali papirja. Zato je do iznajdbe in razvoja tiskarstva prišlo šele potem, ko so iznašli tudi papir, ki so ga na Kitajskem sicer poznali že 2000 let pred Kristusovim roj- stvom, Evropa je pa zanj zvedela mnogo pozneje. Pred njo so ga poznali tudi v Arabiji. Zgodovina pripoveduje, da so Arabci prišli do papirja na ta način, da so pri napadu Kitajcev leta 751 ujeli tudi več Kitajcev, ki so znali izdelovati papir. Od teh Kitajcev so se naučili izdelovati papir tudi Arabci. Med križarskimi vojnami so pričeli izdelovati papir Mavri v Španiji. Izdelava pa je bila tako slaba, da je bil papir skoraj neuporaben. Od tu se je prenesla v Italijo, ki je tedaj prednjačila s svojimi izdelki in kakovostjo. V Nemčijo se je prenesla izdelava pa- pirja šele iz Italije. Kmalu zatem se je pa začelo zelo lepo razvijati tiskarstvo, ker so bili z iznajdb- o papirja za to dani vsi potrebni pogoji.

Moderna, največja rotacija, ki tisne 120.000 izvodov dnevnika v eni uri.

V spomin profesorju † Rudolfu Grošlju

V nedeljo smo pokopali našega draga profesora matematike, Rudolfa Grošlja, našega »Fiči- ja«, kot ga je krstila dijaška iznajdljivost, pa se ga je — kar je gotovo redkost — to ime oprijelo tudi med prijatelji in kolegi. Smatram za dolžnost, da mu posvetim v hvaležen spomin nekaj vrstic, ne samo kot originalni, markantni osebnosti, am- pak tudi kot odličnemu matematičnemu pedagogu, ki nam je v prvem desetletju po svetovni vojni na ljubljanski humanistični gimnaziji bistril našo pa- met in nas navajal k ostremu logičnemu mišljenju na vseh področjih. Da, iz njegove šole smo izšli zdresirani v pravilnem mišljenju, tako da je da- jala humanistična gimnazija takrat najboljše inžen- irije, matematike, pomorske oficirije in juriste. Saj so bile naloge, ki jih je dajal pri maturi, pravi problem in ponosen je bil tisti, ki je naredil od treh vsaj eno in pol ali dve. Za navadne šolske na- loge pa smo pisali naloge, kakršne so dobivali na realnih gimnazijah pri maturi. Bil je eden tistih (nekaj jih še poučuje), zaradi katerih je naša kla- sična gimnazija ohranila vsaj še prvo desetletje po vojni čar stare klasične gimnazije izpred vojne in iz prejšnjega stoletja.

Dobro se še spominam, s kakim strahom smo ga opazovali prvošolčki in drugošolčki, ko je hitel po hodnikih, zunanje vedno nekoliko zanemaren, s svojo leseno desno roko (pravo je izgubil v vojni). In ko smo se izvedeli, da mu menda zato, ker s to leseno roko prepeva, pravijo Fiči, nas je bilo še bolj groza. No, pozneje smo izvedeli, da ima to ime zato, ker je nekoč naprošen za vodjo maj- niškega izleta dejal, da popelje dijake na izlet na

Fiči otoke. In še to smo izvedeli, da nikogar ne tepe. Pa takrat mu še nismo prišli v roke. Takrat je še muštral v osmi in sedmi vojne zakasnelce, frajtarje in kaprole, kot se je pozneje pobahal pred nami. Ljudi od komisa, komisne, kot jih je imenoval. V četrti pa nas je vzel v roke in nas muštral kot »turske kaprole« vse do osme.

Glavno pažnjo je polagal na logično mišljenje. Gorje ti, če si bil naučen na pamet ali če si delal mehanično po formulah. Glavno mu je bilo vedno samo dokaz, če si znal vse dokazati. Vedno si moral biti pripravljen, da te je med razvijanjem naloge pred tablo »zakajala«, to se pravi, da si za- siljal za hrbtom njegov rezki stolp in zmagovalni, zategnjeni zakaj? In če nisi vedel zakaj?, si šel v klop, čeprav si bil nadudlan do konca. Vedno si moral biti n. pr. pripravljen na odgovor, kaj je sploh to logaritmi, in če nisi znal, ni pomagala nobena »zavba«, čeprav si znal praktično blisko- vito logaritmirati. Imeli smo v četrti celo posebn- o, uradno priznano društvo dokazovalcev, v kate- rega je bil vpisan vsakdo, ki ni znal dokazovati. Odbornike je imenoval in spreminjal sam brez občnih zborov.

Nekaj posebnega je bila njegova klasifikacija šolskih nalog. Dal je vedno 4 naloge, dve težji, 2 lažji. Ocenjeval pa ni po pravilnih rezultatih, ampak po enotah. 2 nalogi sta imeli po pet, dve pa po štiri enote, skupaj osemnajst enot. In če- prav nisi sklenel naloge, ali pa celo, če si prišel do napačnega rezultata, ti je vseeno do onega mesta v nalogi, do katerega si sklepal pravilno. Šel od enot, ki jih je imela naloge, gotov del. Ta- ko sem pisal nekoč neko nalogo pozitivno, čeprav nisem imel pri vseh štirih nalogah niti enega re- zultata pravilnega. In odtegljaji pri enotah! Kdor je pogledal k sosedu, je moral zapisati sam na

rob z veliko številko število enot, kolikor je bil za tisto uro ocenjen en »kukljaj«. To se ti je po- tem pri skupni oceni odštelo. Nekoč je prišel v šolo in oznanil, da je za to uro cena kukljaju zvi- šana za nekaj enot v korist poplavljencom na Bar- ju. Enkrat pa je dva najbolj zabita v razredu kar pustil prepisovati drugega od drugega. Samo na- katedral se je vstopil in se zadržal: Ja, ja, društvo z zelo omejeno zavezo (d. z. o. z.).

In njegove klasične, originalne, tipično Fiči- jeve šale! Kako nas je pošiljal predavati na uni- verzno v Timbuktu, kjer da se vrši pravkar ma- tematični kongres, kjer se pripravajo, ali ima tri- kotnik res tri kote. Gotovo bomo tam izvoljeni za rektorja namesto profesorja Mbe. Kako nas je učil pisati po indoevropsko, kako nas je izpra- ševal, zakaj se pravi šestilo šestilo in ne sedmilo, kako nas je učil šteti po »zamursko«, kako je meril našo pamet po dolžini osebne enačbe, kako smo krašili sinus s sinus, kako nas je dajal na matematično »drečbo«, kako je primerjal naše mišljenje z »zamurskim«, ki je na tako nizki stop- nji, da imajo za rdečo kravo drugo besedo kot

za belo itd. itd. Pa izvenšolske šale! Kako je za- irkaval moderne pesnike, ki da delajo pesmi v stilu: na drevesu vlada kralj kvadrupumpa vojna mir, kdaj, nikoli, kje, nikjer. Pa njegovi drastični izrazi in zmerjanje: Zasukaj svojo lampo za 180 stopinj, gama, cimbas, bimbas, rigaj za meno! Od leta do leta smo ga imeli rajši, pri njegovi uri je bil užitek, čeprav si si nabral fajl »kot berač ušis«. Ti je že znal zabeliti slab red s takim dvotipom, da si bil še vesel, da si ga dobil in pripravil s tem sebi in vsemu razredu gaudium.

Vse to je le majhen del onega, kar bi se dalo povedati: gradiva je ogromno kot o rainem Šerku. Pa saj je prišel celo v literaturo. Miško Kranec omenja v enem svojih del, da je imel profesorja, ki mu je dejal vedno, kadar je bil vprašan, naj vzame gobo v desno roko, kreda pa v levo, ker bo več brisal kot pa pisal. Ta profesor je bil naš Fiči. — In zdaj te ni več! Počivaj v miru, dragi Fiči! Generacije, ki si jih vzgajal, te bodo ohrani- le v trajnem spominu.

Eden izmed mnogih.

Sport

Prvaki turnirja SK Slavije Nastopilo je 50 tekmovalcev

Najagilnejši v letošnji sezoni so igralci be- le žogice. To je domač, lahko bi zapisali dru- žinski sport, katerega lahko gojite v vsaki večji sobi. Posebno radi igrajo namizni tenis v raz- nih mladinskih zavodih. Je to sport, ki nudi do- volj razvedrila in je edini sport, ki ga lahko gojite kar doma »za pečjo«.

V začetku januarja so nas povabili k tur- niru na Rakovnik, preteklo nedeljo pa se je tudi Slavija uvrstila med prireditelje in pova- žila igralce in gledalce v prostore Mladike. Tekmovalcev se je odzvalo 50, napovedana sre- čanja deklet pa so izostala. Gledalcev ni bilo veliko. Pač zaradi tega, ker je namizni tenis za širo športno javnost še vedno nepopularen sport. Ljudem je težko dopovedati, da ne gre soditi sporta po velikosti žoge ali igrišča. Tisti redki pa, ki so v soboto in nedeljo opazovali podjetne borbe z lahkim loparjem, so bili s prireditvijo zadovoljni. Potrebno je samo, da vidite igro Bradaška ali Dinovskega, pa se kaj kmalu prepričate, da je table tenis duhovit sport, ki nudi gledalcem precej napetih in dra- matičnih prizorov. Gotovo je, da je namizni tenis zanimivejši od marsikatero druge športne panoge.

Podrobnosti o izidih turnirja SK Slavije

Sonja Henie dobila naslednico

Odkar je odšla Sonja Henie k filmu, ni več tistega zanimanja za drsalne prireditve, o katerem smo čitali, ko je še mlada in prikupna Norvežanka plesala po velikih zimskih stadionih Evrope. Iz Norveške pa poročajo, da dozoreva drsalca, ki bo kaj kmalu zatemnila slavo nekdanje olimpij, zma- govalke. Tu mislijo na mlado Turid Helland- Bjørnstad. Aprila letošnjega leta bo Turid stara 16 let, vendar jo že sedaj vabijo v velika evropska mesta, kjer nastopa z nenavadnim uspehom. Ljudje občudujejo ljubkost njenih plesov na ledu, stro- kovnjaki pa zatrjujejo, da je njeno prosto drsanje še težje od kompozicij, s katerimi je nastopala Sonja Henie. Mladi Turidi se pozna odlična šola Karla Schäfferja, pri katerem je imela dovolj mož- nosti seznaniti se z umetnostjo plesa na ledu in razviti svojo nadarjenost že v rani mladosti. Po pisanju norveških listov sodimo, da je precej res- nice na tem, da bomo še veliko čitali o nadarjeni naslednici Sonje Henie.

O velikem športniku, ki je postal artist

Leta 1938. se je vrnil Karl Schäffer iz Amerike. Ljudje so ga bili veseli, zakaj upali so, da ga bodo spet gledali v zimskih stadionih Evrope. Bili pa so razočarani, zakaj Schäffer ni bil več športnik v smislu amaterskih predpisov. Leti amaterski paragraf, ki je zrušil Nurnjaja, je zaprl vrata v športne arene tudi dvakratnemu olimpijskemu in osemkratnemu svetovnemu prvaku Karlu Schäfferju.

Priljubljeni plesalec na dresalkah je postal trener. Na Dunaju, tradicionalnem središču drsal- nega športa, je ustanovil šolo, v katero so radi prihajali nadarjeni tekmovalci od blizu in daleč. V tistih dobrih časih je tudi iz Ljubljane odpoto- valo par juniorjev na Dunaj, kjer so se seznanili s Schäfferjevo umetnostjo. Vsi so ga hvallili, da je podjeten učitelj, ki ima veliko pedagoškega smisla.

Začetek letošnje zime smo čitali, da je po- stal Schäffer artist. Ni ga mikalo, da bi nastopal

pod tujo režijo med profesionalnimi drsalci, osa- mosvojil se je in ustanovil lastno veselo gledališče drsalcev. Večkrat smo že poročali o prireditvah njegove drsalne družine. Novinarjem je povedal o svojem novem udeleževanju naslednje: »Gre prav za prav za nadaljevanje dunajske tradicije. Kažem le to, kar so delali na Dunaju že prej, ko še ni bilo prepovedano nastopanje v kostumih. Nič drugega!« Ne gre torej za kič ali kaj podobnega, temveč za drsalne prireditve, pri katerih so v osredju naravni nastopi odlično izšolanih drsalcev.

32 letni Schäffer je z doseganimi uspehi svoje drsalne družine zadovoljen. Prve uspehe je žel na Dunaju, zatem je gostoval v Pragi. Pri 18 sto- pinjah mraza je prišlo 6000 gledalcev, ki so bili s tem, kar so videli, zadovoljni. Gostoval je tudi že v Innsbrucku in Seefeldu, tekmo zime bo na- stopil še v Budimpešti, s Hertlo Wächter pa v Zagrebu.

Italijanski boksaarji, ki so se udeležili evrop- skega prvenstva v Breslavi, bodo nastopili še ta mesec dvakrat proti reprezentanci Švice. 20. febru- arja bodo tekmovali v Zenevi, 24. pa v Bernu.

Pelizzari bo spet letal. Znan italijanski špor- ni letalec Bruno Pelizzari, ki se je udeležil vojne v Albaniji, se je vrnil v Milan in se bo začel po- novno udeleževati v športu. Poklicni letalci Astol- si, Bergami in Pola so dobili žnjimi znatno okre- pitev.

Nov športni park v Kopenhagenu. Kopen- hagen, ki je imel znano igrišče za mednarodne no- gometne tekme v Idreaparku, bo dobil sedaj vrsto novih športnih naprav. V Balbyju bodo zgradili poleg novega stadiona še 23 nogometnih igrišč, od katerih jih bo 11 že spomladaj gotovih.

Zagrebsko nogometno moštvo bo igralo po- vratno tekmo z Nürnbergom konec marca ali za- četek aprila.

Švicarski igralci hokeja na ledu, so želi letos že lepo število zmag na gladkem polju. Citamo še o sledečih novih izidih: EHC Davos je premagal francoskega prvaka HC Chamonix z 18:1, Bernski SC pa je odpravil izbrano moštvo Bukarešte z 9:4.

Rimsko pismo:

Na skupni avdienci pri papežu

Vsakemu vrnemu katoličanu, ki pride v Rim, je v veliko veselje, ako more videti sv. očeta. Tudi mnogo Slovencev je že bilo sprejetih pri papežu. Pilj XII. pa je hotel sprejeti v Vatikanu čim bolj poenostaviti. Vsak teden je sredi določena za tako imenovane splošne, ljudske avdience. Teh se lahko vsak udeleži. Vendar pa mora imeti vstopnico, ka- ktere izdaja monsignor Maestra di Camera. Brez te vstopnice, vstop k sprejemu ni mogoč. Maestra di Camera (upravitelj papeževga dvora) pa vstopnico, glasečo se na ime prosilca, izda na priporočilo ka- kakega župnika, redovnega predstojnika, kake samo- stanske uprave ali pa kake cerkvene ali svetne osebnosti, ki je poznana na papeškem dvoru. Vodi- telji skupin pa dobe osebnostno legitimacijo, na kateri je označeno le število oseb, ki jih vodijo.

Preteklo sredo sem se po posredovanju našega dobrega očeta Prešerna tudi jaz mogel udeležiti skupne avdiencie, pri papežu, ki bi jo rad popisal »Slovenčevim čitateljem«.

Sprejem je bil določen za deveto uro. Toda že skoraj uro prej so pričeli prihajati ljudje po Trgu sv. Petra in vstopati pri Bronastih vratih. Tu stoji straža papeževih Svitarjev v slikovitih nošah s bele- bardami v rokah in šlemi na glavi. Ze več kot 400 let imajo v Svitarji čast, da stražijo vaticanske pro- store. Njihovo število je določeno na 200. Svojo vo- jašnico imajo v Vatikanu od Via di Porta Angelica nasproti cerkvice sv. Ane.

Ko vstopimo, se pred nami odpre prostorna in dolga Loggia, ki jo v ozadju zaključujejo mogočne

marmornate stopnice, ki vodijo v »kraljevo dvo- ran«. Mi ne gremo po teh stopnicah, ampak za- vijemo že kakih 30 korakov od Bronastih vrat na desno in pridemo po treh dolgih stopnicah do Da- mazovega dvorišča. Spotoma smo šli mimo pisarne Maestra di Camera, ki nam je izstavil vstopnice. Mnogi si šele sedaj iščejo dovoljenja, zato se notri kar tare ljudi in imajo pisarji polne roke dela.

Pred vstopom na Damazovo dvorišče stojita dva papeževa orožnika. Tu moramo prvič pokazati vstop- nico, nakar prekoračimo v poševni smeri široko dvorišče in dospemo skozi vhod, ki ga zopet stražijo švicarji, do velikanskega stopnišča, ki nas po 104 stopnicah dovede prav v predvorje papeških dvo- ran. Vrh stopnišča stoji orožnik, kateremu izro- čimo vstopnico. Tu je tudi postrojena straža švicar- jev, ki strumno pozdravljajo mimoidoče vojaškar in cerkvene dostojanstvenike. Še nekaj korakov in že stojimo v prostorni Klementinovi dvorani, ki je na- trpana italijanskih vojakov. Več kot tisoč jih je in čakajo na skupno avdienco. Vojaki vstopajo lahko brez legitimacije. Vmes so tudi častniki in ranjenci ob palicah in z obvezami. Sv. oče jim izkazuje po- sebno ljubeznivo pozornost. Po kratkem nagovoru jih bo blagoslovil in vsak bo prejel od njega majhen črn križec v spomin.

Skozi množico moštva nam uslužni sedarji, oble- čeni v živordeča oblačila, napravijo pot do drugih dvoran, ki so določene za naš sprejem. Med Kle- mentinovo dvorano in papeževu delovno sobo je še deset manjših dvoran, kamor sedarji vodijo hitro dotokajoče množice. Sedarji so prav za prav služab- niki, ki na nosilnicah nosijo papeža ob slovesnih priložnostih. Sedaj pa pomagajo z izbrano vljud- nostjo nameščati ljudi po posameznih dvorinah. To opravilo nekaj časa traja, kajti vsak bi hotel biti v sprednjih dvorinah in vse tišči naprej. Sedarji pa skrbijo, da zaenkrat v vsako dvorano spravijo le toliko ljudi, da stoji v eni vrsti ob stenah. Če je več ljudi, napravijo po dvorinah še drugo ali tretjo

vrsto. Ena dvorana je določena samo za novoporo- čence. Ti nosijo bele vstopnice, medtem ko imamo drugi rdeče. Papež bo imel na novoporočence, ki jih je več sto, daljši nagovor, potem pa bo vsakemu paru lastnorodno izročil majhen poročni dar: za ne- vesto bel križec, za ženina svetinjico, za oba pa malo knjižico. Tedenski nagovori Pija XII. na novo- poročence so prepolni očetovske miline in dobrote. V nenadkriljivem govorniškem slogu jim sv. oče polaga na srce glavne verske in moralne nauke, ki naj jih vodijo skozi novo življenje in dajajo pravce bodočim krščanskim družinam.

Mislil sem, da bom med prvimi, pa sem prišel šele v osmo dvorano, toliko ljudi je že bilo pred menoj. Treba bo torej precej dolgo čakati. A nič ne de, imam vsaj dosti časa za opazovanje.

Nahajam se v Vogelni dvorani (Sala dell'An- golo). Tla so pokrita z debelo rdečo preprogo. Skozi bele platnene zavese boječe prodira svetloba obla- nega rimskega dopoldneva. Zato gore v dvorani vse luči, kar ustvarja prijetno, svečano ozračje. Na stro- pu se v svitu žarnice svetijo zlate štukature kakor v bogatih rimskih cerkvah. Dva široka kamina do- vajata toploto v dvorano, v kotih pa so postavljeni kipi papežev in svetnikov. Moj prostor je ravno v kotu, kjer je v bronu upodobljena krasna glava sv. Frančiška Asiškega in spodaj napis: Amor non amatur. (Ljubezen ne ljubi sebe.)

Od vhoda do vhoda in po dvorani brze urni se- diarji in vodijo vedno nove pribece. Kakšni so ti ljudje in katerim stanovanjem pripadajo? Prejšnje ča- se je ob splošnih papeških avdiencah bilo mogoče videti ljudi z vsega sveta. Slušal si vse jezike in videl ljudi vseh človeških plemen. Bila je to zgo- vorna in slikovita podoba katoliške vesoljnosti. Tega danes seveda ni več. Ti, ki so se tu zbrali, so sko- raj izključno Italijani in še od teh pretežna večina Rimljani. Pač, vidim tudi dva delavca v težkih, moč- no zaprašenih čevljih. Ta dva gotovo nista iz mesta. Večina teh ljudi pripada rimskemu malomeščanstvu,

kakor jih vidimo tudi po rimskih cerkvah vsak dan. Je med njimi tudi nekaj aristokratskih figur v čr- nih salonskih oblekah, z monokli in gladko obrtiti- mi obrazmi in dame v dragih kožuhih in svilenih tan- čicah. A ti so redki. Po veliki večini pripada tole občinstvo, ki čaka na sv. očeta, nižji, nižji družabni plastem, kakor sodim po njih oblekah in videzu: so dijaki in dijakinje, delavci, obrtniki, kmetje, mestni uslužbeni, tramvajarji, železničarji, čuvaji itd. Nekateri so prav čedno napravljani, drugi pa čisto preprosti, niti ne sveže obriti in v svojih sko- raj delovnih oblekah. Prišle so tudi matere s svo- jimi malimi otroki. V naši dvorani je našla prostor družina s šestimi malimi otroki. Zadnja dva sta tako majhna, da enega pesuje mati in drugega oče. Vedno silita drug v drugega, se vlečeta za nos in ušesa in pri tem mogočno kričita na veliko zdra- gno njune mame, ki ju ne more umiriti.

Imam časa dovolj, da premišljam o svojevrst- nosti papeških avdienc, kakor jih nima noben drug vladar na svetu in jih ne bo imel do konca sveta. Kako smo se tu natekli delavci in gospoda, redov- nice vseh imen in oprav, obrtniki, duhovniki, uče- njaki, študentje, reveži in bogatini, starel, mlade- niči in otroci, kmetje in meščani — in vsi željno čakamo, da sežemo po roki vladarja, ki je vidna glava 400 milijonov vernikov, da poljubimo ribičev prstan in prejmemo njegov blagoslov. Med nekaj tisoč udeleženci so komaj nekateri, ki od avdiencie pričakujejo neke materialne koristi. Ti bodo svete- mu očetu izročili pisano prošnjo, ki jo bo predal svojemu spremstvu. In še te prošnje se največkrat tičejo vojnih ujetnikov, za katere se briga tudi pa- peška pisarna. A vsi drugi so prišli semkaj le, da vidijo sv. očeta, da morda z njim spregovore nekaj besedi in da prosijo njegovega blagoslova za seba in svoje drage. To je vse. Ne pričakujejo nič go- spodarskih koristi, ampak da mu kakor svojemu očetu naložijo duševne težave in potrebe.

(Konec prihodnjic.)

Francesco Perri

58

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

2.

Ko je prispela Varilija v glavno mesto Brucija, je bila pomlad tam v najlepšem sijaju in zaliv, ob katerem se je dvigalo mesto, se je zdel bolj kakor kak kot hesperidskega vrta kakor pa kraj za kazen. Griče po okolici so venčali veličastni sadovnjaki, cvetoči vrtni in vinogradi in vse je povsod bujno poganjalo in rastle in širilo tisto mehko opojno sladkobo, ki je značilna za južno pomlad.

Mesto, ki ga je prepustil Avgust na razpolago neki koloniji veteranov, je bilo že propadlo v primeri z onim, kakršno je bilo v času svojega sijaja, in še so se mu poznali sledovi nedavnega groznega požara. Vendar so ga še krasili prelepi templji — tako tempelj Diane Fescennije, ob katerega je skoraj pljusalo morje, potem Apolonov in še izidi posvečeni templji, katerega so obiskovali orientali, ki so prihajali z ladjami, v bližnje pristanišče Kolumbo.

Hiša, v kateri naj bi prebivala Varilija, je bila prav tista, v kateri je umrla Julija Avgustova. Bila je razkošna dvonadstropna vila, nekoč last Valerijev; stala je izven mestnega obzidja v bližini Pojezdovnega zaliva, kakih sto korakov od Neptunovega templja. Hiša je bila opremljena z vsemi udobnostmi. Suženj varuh, pravi kalcidejski Grk, je gojil najokusnejše zelenjave in neke mesnate rože, ki so bile lepše in vse bolj dišeče kakor rožke.

Iz Srbije

Uredba o svilarstvu in organizaciji svilarke službe v Srbiji. Na predlog srbskega ministra za narodno gospodarstvo je srbska vlada izdala uredbo o svilarstvu in organizaciji svilarke službe v Srbiji. Po tej uredbi je dobila koncesijo za ureditev svilarke službe v Srbiji za dobo 15 let družba »Södostrop«.

Podražitev elektrike v Mladenovcu. Tovarna za izdelovanje žakljev in tkanin, ki daje električni tok tudi občini v Mladenovcu, je obvestila javnost, da je prisiljena povečati ceno električnemu toku za dva dinarja za kilovatno uro, tako, da bo odesdaj stala kilovatna ura elektrike 10 dinarjev.

Nabava drv za siromašne družine. Občina v Mladenovcu je v zadnjem času preskrbel večje količine drv ter jih je prodajala po 350 dinarjev kub. meter premožnejšim slojem. Siromašne družine so pa dobile po meter drv zastoni.

Spopolnitev uredbe o pravnem položaju nemške narodnostne skupine v Srbiji. Srbska vlada je izdala uredbo, s katero je spopolnila uredbo o pravnem položaju nemške narodnostne skupine v Srbiji. Po tej uredbi zastopa tudi v Srbiji nemško narodnostno skupino vodja te skupine v Banatu s sedežem v Petrogradu (Janko Sep). Po uredbi nemška narodnostna skupina lahko od svojih članov pobira tudi posebne prispevke. Zanje ima tudi posebna disciplinska sodišča.

Kvartirska strast v Belgradu. Poročali smo že, da so srbske policijske oblasti svoječasno izdale zelo stroge razpise proti kvartiristvu po javnih lokalih, ki je bilo zelo razširjeno tako v Belgradu, kakor tudi v vseh ostalih srbskih mestih. Srbsko časopisje poroča, da dosežani ukrepi proti kvartiristvu niso zalegli. Pohajkovalci in drugi delomržeži namreč ne igrajo sedaj več kart v javnih lokalih, temveč se skrivajo po raznih beznicah in skritih sobicah ter igrajo še nadalje čisto nove hazardne igre. Belgrajska policija je zato napravila po vseh lokalih več racij ter je zaprla celo vrsto kvartiristcev, ki bodo vsi po končani kazni odšli tudi na prisilno delo.

Kikinda še nima nakaznic. Edino mesto na sedanjem srbskem področju, ki sploh še nima nobenih nakaznic, je Kikinda. Vse stvari ljudje še kupujejo brez nakaznic. Pomanjkanje je samo mila, mesa ter drv, ki jih sploh ni. Večina ljudi je zato peči po svojih domovih preuredila za kurjenje s slamo in koruznico, ki je radi tega postala zelo draga.

Podpora Srbskemu Rdečemu križu. Ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje je dalo Srbskemu Rdečemu križu podporo 1 milijon din.

NUOVO RITROVATO SCIENTIFICO

Un medicament che arresta la caduta e fa crescere i capelli. — Richiedetelo contro vaglia di L. 64/- (spedito con un assegno L. 2/- in più). Opuscolo illustrato gratis a richiesta. Cercasi concessionario esclusivo.

ISTITUTO SCIENTIFICO MODERNO - MILANO - Corso Italia 46 - Tel. 37-178

Bulbitamin NOVA ZNANSTVENA RIZNAJDBA

Zdravilo, ki prepreči izpadanje in pospešuje ponovno rast las. Zahtevajte ga proti nakazilu L. 64/- po povzetju 2 liri več. Ilustrirana knjižica na zahtevo zaštonj. Išemo poverjenika za izključno pravico.

Oporoka osmih bojnikov

»Rad bi vašega deda in Grahama Bella videl skupaj viseti!« zakriči inspektor, ves zaripel od jeze. »Ali ste telefonično govorili s svojim prekletem listom?«

»Seveda sem govoril, gospod inspektor — saj mi tega niste prepovedali? Ali je bilo napak?« Čisto boječe govori Stuart, Hammond pa se bolj pametno zdi, »da se naglo obrne k odprti ter začne strmeti v temni park.«

»Kaj, napak?« zasika inspektor. »Česa drugega še vse svoje življenje niste počeli, Stuart?« Naglo pa se izprevrže ter priliznično pravi: »Kaj pa ste svojemu listu sporočili, ljubi prijatelj?«

»Vse seveda! — Le pomislite, da sem ves večer imel kar neverjetno srečo! Saj veste, ljubi Kennedy, da se te podeželske centrale navadno le ob desetih zvečer vsemu svetu odtegnejo...«

»Tale hiša pa ima vod naravnost v chelmsfordsko centralo. In ko sem v salonu odkril telefon, je bila časa moje sreče zvrhana. Več ko eno uro sem bil trajno po telefonu zvezan s svojim uredištvom. Skozi odprta vrata sem od blizu lahko jedal, kako se dogodki razvijajo. Vsakokrat, kadar ste novega hudodelca poslali k mučenju in aslistevanju sem planil k telefonu in ponovil bitvo zanimivih pojavnosti, katere je uredništvo z navedenim jvovenjem sprejemalo. V jutranji izdaji so to zadetek v polno — pravi zadetek v polno!«

»Jaz pa poznam nekoga, ki bi sam najboljši aslistel zadetek v polno, Stuart,« srdito pravi inspektor.

»Ali res? — Ampak jaz sem vam bil med em napravil tudi uslugo, ljubi Kennedy.«

Ko so se Varilijini vozovi ustavili pred vilo, je dobri Kalcidejec pritekel, da bi z uslužno hitro odprl vrata. Bil je starček lepega obraza, na temenu plešast, imel majhno kodrasto brado, ki je gosto obdajala obraz, kakor se vidi na poprsjih starih Grkov. Ime mu je bilo Hemon in je poznal Avgustovo hčer, kateri je služil v isti hiši, dokler ni umrla.

»Pozdravljena gospodarica,« je rekel, ko je videl, da je Varilija izstopila iz rhide. »Dobrodošla in Diana Fescennija naj ti bo naklonjena in te pomiri! Pripravil sem ti stanovanje blagopokojne Julije in upam, da boš z menoj zadovoljna, kakor je bila ona vedno svoj čas. Ne veš, gospodarica, kako je bila dobra in plemenita! Take usode ni zaslužila. Če bi je ne mučili ponižujoče nadzorstvo, ne bi bila umrla. Umrla je za srčno kapjo.«

Pritekli so še drugi sužnji, ki so bili v vili, in gledali z boječo in tesnobno radovednostjo prihajajočo in si pritaženo pravili, kakšen vtis je napravila nanje. Tudi med njimi jih je bilo mnogo, ki so služili Juliji v zadnji dobi njenega pregnanstva, in so zdaj, ko so videli novo pregnanko zaradi podobnega prestopka, primerjali rajnko z njo.

»Ta je mlajša, a ni tako lepa.«

»Da, manj je lepa ko Julija, a ima nekaj, da je podobna Sibili.«

»Zena pontifika Valerija Messala je. Njen oče je bil Varus, tisti, ki so ga umorili Germani z vsemi njegovimi legijami.«

»Glej, glej, uvedenka je, okoli las nosi zlate Demetrine škržate.«

»In kdo je bil njen ljubimec?«

»Neki lep mladenček, plemič.«

Tako so razpravljali o Varilijinem slučaju, ga po svoje večali in širili, da je prešel kar v čudežno

zgodbo. In že je pridobila pri vseh in so neprijetno z njo sočustvovali, kakor sočustvujejo navadno ljudje z vsemi, ki trpijo kako krivico zaradi srčnih zadev.

Zlasti sužnje, ki so poznale razne skrivnosti aristokratskih družin in toliko družinskih dram, so ji smehljale ee, vdano in prirčno prožile svoje roke v pozdrav.

Varilijo je topli sprejem nekoliko okrepil in si ga je tolmačila kot dobro znamenje. Ni na evetu hudega, ki ne bi poznalo tudi kake prijetnosti.

Obrnila ee je k varuhu.

»Kako ti je ime?« ga je vprašala.

»Hemon, gospodarica, in sem tvoj hlapec.«

»Dobro si uredil, da si mi pripravil Julijino stanovanje,« je rekla. »Zahvaljujem se ti. Zdaj poskrbi za moje sužnje in sporazumi ee z mojim zdravnikom Kiparisom glede vsega, kar je potrebno. Obvesti, tudi poveljnika posadke, da sem prisla.«

Potem je krenila proti stopnišču vile, ki se je belilo med dvema visokima cipresama, a preden je prišla do tja, ee je prikazala izza zelenja v vrtu in privihrala k njej neka mladenka z veliko kito cvetja v naročju.

»Gospodarica,« je rekla in dala cvetje Variliji, »to je zate. Dobrodošla, z veseljem sem te pričakovala. Jaz sem Jokasta, hči tvojega služabnika Hemon, in bi ti tako rada služila.«

Varilija je veselo presenečena sprejela cvetje. Nenadno veselje ji je olajšalo srce ob pogledu na deklico, ki je bila, kakor da nosi v svojem smehljaju in ogorelih rokah ves vonj in bujnost pokrajine.

Privila jo je k sebi, jo pobožala po licu in hotela, naj gre z njo v gornje prostore.

Odpri in bogato opremljene sobe so ee kopale v soncu.

»Jokasta ti je ime,« je vprašala nekoliko pozneje Varilija, ko sta šli in se ustavili z deklico na ploščadi, odkoder ee je videlo morje, »a koliko let imaš?«

»Sedemnajst, gospodarica, in sem te ljubila, preden sem te videla.«

»In zakaj si me vzljubila, preden si me videla?« ee smehljaje ee vprašala Varilija.

»Zato,« je rekla Jokasta tiho in zardela, »zato, ker vem, da si tukaj zaradi ljubezni. Ljubezen ne bi smela biti nikdar kaznovana. Ne veš, gospodarica, da je naše mesto mesto ljubezni?«

Varilija je bila presrečna, ko je slišala tako iskrene besede čiste preprostosti.

»Zakaj praviš, da je to vaše mesto mesto ljubezni?«

»Zato, ker je tako odločilo preročišče. Ne poznaj zgodovine našega mesta? Povem ti to, gospodarica. Poslušaj!«

In ee začela kakor navdihnjena pripovedovati.

»Ko so naši pradedje Kalcidejci zapustili Greccijo, da bi poiskali drugo domovino, so šli v Delfe in vprašali, kje naj ustanovijo svoje novo mesto. »Kjer najdete v objemu moškega in ženske,« jim je odgovorilo preročišče, »tam ee izkrajite in zidajte.« In ko so prišli do te obale in so poslali na suho nekaj poizvedovalcev, so zagledali tu na nekem griču mogočen brest, okoli katerega ee je ovijala trta. »Tu je kraj, ki nam ga je napovedalo preročišče,« so rekli in so tu ustanovili novo mesto.

»Lepa je tvoja pripovedka,« je rekla Varilija, »pa ostanee pri meni in mi boš pripovedovala zgodbe o ljubezni bogov, ki prebivajo v tem morju in po tej obali.«

FIERA di VIENNA

PRIMAVERA 1942
(8.—15. MARZO)

Riduzioni ferroviarie
Italia 30, Germania 60 %

INFORMA IONI

Rappresentante Onorario Regionale della Fiera di Vienna

Ing. E. M. FELIX, TRIESTE, Via Fabio Severo N° 11 (Tel. 29-203)

SEJEM na DUNAJU

P'opust' na železnicah:
Italija 30, Nemčija 60 %

POMLAD 1942
(8.—15. MARCA)

INFORMACIJE

Častni pokrajinski zastopnik dunajskega sejma

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavnih ob 14.30,
ob nedeljah ob 10.30 in 14.30

Mogočna pesem bele pustinje. Boj za življenje in ljubezen med ljudmi in živalmi skrajnega severa v vele-
BASTARD Singe Hasso, Georg filmu Loekberg, Hilda Bergstroem. Film odlikovan na mednarodni razstavi v Benetkah.
KINO MATICA - TEL. 22-41

Film napete detektivske vsebine o skrivnostnem vampirju, ki mori mlada dekleta
V mreži
Maurice Dea, Maurice Chevalier, Pierre Renoir, Andre Brunot
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Je li mogoče v športu in zabavi najti popolno zadovoljstvo? O tem razpravlja film
KRALJICA SNEGA
Ann Sheridan, Richard Carlson, Helen Parrish
KINO UNION - TEL. 22-21

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Brivskega pomočnika
sprejme za poznejše salon
»Srgare« - Miklošičeva
cesta, Ljubljana.

Mladenič

z vinarsko - sadjarskim
tečajem, razumen in pošten, dobi trajno mesto.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Vinograd 1016«.

Oglašujte v edino
uspešnem dnevniku
»Slovenec«!

Službe

Jstejo:
Kuharica

pridna in poštena išče
službo. Ponudbe upravi
»Slov.« pod »Samostojna«
št. 1000.

Kupimo

Kože domačih zajcev
veveric, lisic, dihurjev,
kun, videt in domačih
mačk kupuje L. ROT,
krznarstvo — Ljubljana,
Mestni trg 5.

Krojške odpadke

volnene in bombažne
pletilske ter sviljske
odrezke, kakor vse tekstilne
odpadke kupuje Gerk-
man, Hrenova ul. 8.

Denar dobite,

če prodaste svojo nerabno
gumo, steklenice, kovine
in drugo po najboljši
ceni trdki »Metallia«, Gospodarska 16.

5000 do 6000 kg sena
kupim. — Dežman Pavel,
Vodmatska 29, Moste, k

Knjige

Knjige!

Vse vrste antikvaričnih
knjig od najstarejših do
najnovejših kupuje knji-
garna Janez Dolžan,
Ljubljana, Stritarjeva ul.
št. 66, telefon 44-24.

Prodamo

Ia »Biondo«
pomaranče v košarah po
ca. 17 kg naprodaj na Ja-
nežčevi cesti št. 13 po
4.70 lir za kg. Kličite te-
lefon št. 37-14.

Vajenci

Vajenca

sprejemem za torbarsko
obrt takoj. Vinko Cun-
der, Ljubljana, Igriska 3.

Filatelija

Filatelisti pozor!

Najugodnejše kupite in
vnovčite znamke vseh
kontinentov do poslednjih
okupiranih znamk v
knjižarni Janez Dolžan,
Ljubljana, Stritarjeva 6.

Angela Vidmajerjeva javlja v ime-
nu sestre Vike in ostalega sorodstva,
da je umrla 9. februarja po daljšem
trpljenju ljubljena mati, stara mati,
tašča in teta, gospa

Jerica Gomilar

Pokopali jo bomo v sredo, 11. fe-
bruarja 1942 ob 2. uri popoldne iz
kapele sv. Andreja na Žalah na po-
kopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. februarja 1942.

Zberite knjige »Slovenčeve knjiž-
nice«. - Vsaka knjiga broširana
le 5 lir, vezane po 11 lir in 20 lir.

v najbolj razširjenem dnevniku
imajo

največji uspeh!

Zato oglašujte v »SLOVENCU«!

Stene so visoko pod strop obložene s knjiga-
mi. Pred knjižnimi policami tečejo v tla pogrez-
njene tračnice, po katerih človek lahko sem in tja
premika visoko lestev. Hammond kakor po nerod-
nosti sune lestev, ki rahlo in lito zdrkne po trač-
nicah ter slučajno obstoji tik pod stensko uro.
Nato Hammond sede za malo mizico ter vzame
knjigo, ki je bila na mizi. Bil je Loftov roman
»Gospodar svoje usode«. Med stranjo 72 in 73 je
tičalo znamenje, Hammond bežno pogleda knjigo,
pa precej prekine branje, ko vstopi strežaj s ste-
klenicami in čašami.

»Imenitno!« zadovoljeje vzdihne Kennedy. —
»Morda bi se tudi za seržanta in njegove ljudi
dalo kaj dobiti, gospod Bartlett? Najbrž so v zim-
skem vrtu ali pa v parku.«

»Gotovo, gospod inspektor,« pravi Bartlett,
nakar strežaj znova izgine.

Kennedy krepko potegne ter močno pohvali
pijačo. Nato se, vidno poživljen, nasloni na stol
ter pravi: »Zdaj pa vi, gospod Bartlett. Povejte
nam, prosim, kar na kratko, kaj ste danes po-
polndne delali.«

»Razumem, gospod inspektor. Do treh in pet-
deset minut sem bil v kuhinji. Potem sem odšel
v obednico, kjer sem ostal do štirih in petinštiri-
deset minut. Nato pa sem po želji gospoda Mac
Allisterja začel iskati mylorda.«

»Ali ste bili sami v kuhinji?«

»Ne —. V kuhinji so bile tudi dekle, v stre-
žajski sobi zraven sta bila tudi oba strežaja.«

»Ali sta le dva strežaja pri hiši?«

»Štirje so, gospod inspektor. Ampak eden ima
danes pristo, drugi pa je obolel, ko je bil v
Broomfieldu pri svoji materi.«

»Sta oba strežaja ves čas bila v strežajski
sobi?«

»Ne, gospod inspektor, Woodsonu sem velel,
naj iz čitalnice prinese steklenico whiskyja.«

»Ohkoreje?«

»Bilo je tričetrt na štiri. Sele čez četrt ure
je prinesel steklenico. Zaradi njegove počasnosti
sem ga okregal, gospod inspektor.«

»Prav ste storili. Vi pa ste od treh petdeset
do štirih deset bili v obednici?«

»Od treh petdeset do štirih petinštirideset,
gospod inspektor.«

»Seveda, seveda — ampak prvih dvajset mi-
nut me najbolj zanima. Ali ste v tem času kaj
sumljivega zapazili... kak ropot, strel ali kaj po-
dobnega?« — Inspektor ostro motri Bartlettovo
obličje.

»Ne, gospod inspektor — prav nič nisem za-
pazil.«

»To je pa res čudno.«

»Čudno, gospod inspektor?«

»Kaj ne bi bilo čudno! Celo prav čudno je!
Obednica je čisto blizu zimskega vrta, v zimskem
vrtu je bil vojvoda ustreljen — v tistih dvajsetih
minutah, kar ste bili v obednici — vi pa niste
prav nič slišali?«

»Le ponoviti morem, da je tako res.«

»Ali tudi iz vrtno dvorane, ki je tik zraven
obednice, niste nobenega glasu slišali?«

Bartlett premišlja nekaj sekund, preden od-
govori: »Pač — zdelo se mi je, kakor da bi bil
slišal govorjenje in kakor da bi se bila vrata za-
prla. Tega pa seveda ne morem zanesljivo trditi.
Hiša je namreč nenavadno solidno in trdno zgra-
jena, da se vsak glas v njej uduši.«

Tisti hip se je Hammond, ki je svoj kozarec
držal v roki, tako naglo zdrznil, da se je skoraj
polovico whiskyja razlilo po mizi.